

§ 113

Uppföljningsrapport Internkontrollplan 2022

21BUN337

2022-12-07

Uppföljningsrapport Internkontroll 2022

Barn- och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Innehållsförteckning

Intern kontroll i Piteå kommun.....	3
Risk matris	3
Uppföljning av internkontrollplan	4
Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig	4
De lagar, regler och riktlinjer som finns följs	5
Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs	6
Ej prioriterade risker	7
Budget/VEP	7
Arbetsmiljö	7
Allmänna handlingar	7
Efterlevnad av rutiner	7
Slutsatser och fortsatt arbete.....	7

Intern kontroll i Piteå kommun

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att nämnder/styrelser med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för detta.

Nämnden/styrelsen ska årligen upprätta en plan för att på en rimlig nivå säkerställa att: verksamheten lever upp till de av fullmäktige fastställda målen, verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, det vill säga med god ekonomisk hushållning, informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, de lagar, regler och riktlinjer som finns följs, möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs. Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Denna modell utgår från Piteå kommuns policy gäller för intern kontroll och styrning som gäller för samtliga nämnder och även bolagen i tillämpliga delar.

Den interna kontrollen utgår från de risker som identifierats i verksamhetens processer, dessa riskanalyseras och för risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten tas kontrollmoment och eventuell förebyggande aktiviteter fram. Kontrollmomenten följs löpande utifrån respektive periodicitet under året och risken analyseras och följs före november varje år utifrån rutiner från ekonomiavdelningen.

Risakanalys

En riskanalys, utifrån sannolikhet att risken inträffar och konsekvens om risken inträffar, ska årligen upprättas i syfte att identifiera omständigheter som kan utgöra en risk för att ovanstående punkter inte tillämpas. Riskanalysen ligger till grund för nämndens/styrelsens plan för intern kontroll.

Kontrollmoment

För alla risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten ska kontrollmoment sättas upp. Dessa ska följas upp med lämplig periodicitet under året.

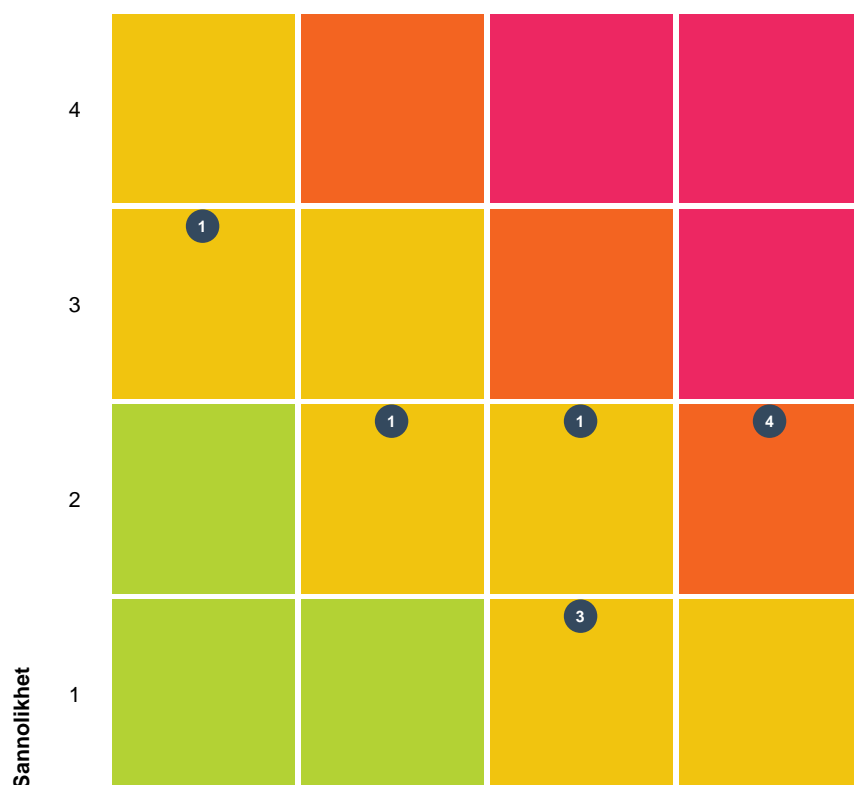
Förebyggande aktiviteter

För risker där det kan göras åtgärder för att minska eller eliminera risken ska även förebyggande åtgärder utföras.

Uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen ska systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Nämnden/styrelsen ska årligen, före november besluta om de bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid bedömningen ska iakttagelser som lämnas vid revision/tillsyn beaktas. Alla nämnders internkontrollplan och uppföljning ska delges kommunstyrelsen.

Risk matris

Konsekvens

4 Hög risk 6 Måttlig risk Totalt: 10

Kritisk risk	Sannolikhet	Konsekvens
Hög risk	4 Säkert	Kritisk
Måttlig risk	3 Troligt	Allvarlig
Låg risk	2 Möjligt	Betydande
	1 Liten	Lindrig

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Ris kvärde
Allmänna handlingar	1 Handlingar inte kan återsökas/hittas	Liten	Allvarlig	 3
Budget/VEP	2 Att ekonomiska mål inte nås	Möjligt	Kritisk	 8
	3 Att verksamhetsmål inte uppnås	Möjligt	Kritisk	 8
Bidragsansökningar	4 Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid	Liten	Allvarlig	 3
Arbetsmiljö	5 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Möjligt	Kritisk	 8
Avtalstrohet	6 Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster	Möjligt	Betydande	 4
Allmänna handlingar	7 Rutinen för hantering av kränkingsärenden brister	Liten	Allvarlig	 3
	8 Sekretesshandlingar hanteras oaksamt	Möjligt	Kritisk	 8
Efterlevnad av rutiner	9 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Möjligt	Allvarlig	 6
	10 Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.	Troligt	Lindrig	 3

Riskerna fördelas i två grupper, "prioriterade risker" och "ej prioriterade risker" utifrån de kontroller som görs för att följa upp dem oavsett riskvärde.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Prioriterade risker" sker genom manuella kontrollmoment.

Kontrollmomenten ska kunna visa om riskerna lett till de händelser som kan befaras eller kan säkerställa att arbetet utförs på önskat sätt. Kontrollmomenten ser olika ut beroende på vilken risk som ska kontrolleras. För att genomföra ett kontrollmoment behöver man en kontrollmetod som följs på samma sätt varje gång kontrollen genomförs.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Ej prioriterade risker" sker och redovisas löpande under året genom fastställda rutiner eller specifika rapporter där inga manuella kontrollmoment genomförs. Uppföljningen av dessa rutiner och rapporter ska kunna möjliggöra implementering av åtgärder för att bromsa en eventuellt negativ utveckling av risken. Exempelvis kvalitetsrapporter och månadsrapporter.

Uppföljning av internkontrollplan

Information om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig

Här beskrivs de processer och risker som i första hand är kopplade till kontroll av verksamheten samt möjligheterna att kunna få insyn och på ett korrekt sätt kunna följa upp verksamheten och dess ekonomi.

Allmänna handlingar

Handlingar inte kan återsökas/hittas

 3

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Stickprov har genomförts i två tillfällen med inga påvisade avvikelser. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Kontroll allmänna handlingar Ingen avvikelse	Uppdateringarna i Platina som tidigare har genomförts har gjort systemet mer användarvänligt. Funktionen med sökord används i högre utsträckning där innehåll i ärenden skrivs ned vilket underlättar att hitta rätt dokument efteråt. Stickprov görs regelbundet för att upptäcka fel i tidigt skede.

De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Här beskrivs det processer och risker som i första hand är kopplade till lagar och regelverk men även att kommunens interna styrdokument efterlevs.

Avtalstrohet

Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster

 4

Risken har hanteras genom att göra två stycken stickprov i redovisningssystemet. I stickproven som genomfördes 2021 har avvikelser hittats där det har konstaterats att personalen har gjort inköp utanför ramavtal. Upphandlingsplan upprättas årligen och skickas in till inköpsavdelningen för att öka chanserna att det finns avtal på de varor och tjänster utifrån Utbildningsförvaltningens behov. Risken kvarstår.

Kontrollmoment	Kommentar
Uppföljning Avtalstrohet Mindre avvikelse	Två stickkontroller görs under året. I år framkom att ca 60 % av inköpen har gjorts hos avtalad leverantör. Implementeringen av e-handelssystemet för Utbildningsförvaltningen har blivit försenad till årskiftet 22-23 vilket innebär att organisationen gör sina inköp fortfarande på gamla sätt, dvs online, mejl, telefon, och personalen har svårighet att hitta rätt i avtalskatalogen. Det finns stöd från förvaltningens inköpsansvariga vid avtalssökning och genomförande av direktupphandlingar upp till 700 tkr. Risken kvarstår.

Förebyggande aktivitet	Kommentar
Stickprov Klar	I stickprovet framkom att sex av tio inköp har gjorts hos avtalad leverantör. Ett av stickproven är köpt hos en leverantör som kommunen inte har avtal hos, trots att det finns avtal hos en annan leverantör i samma avtalsområde. I resten av stickproven saknas det avtal. Att avtal saknas behöver inte per automatik vara fel. Direktupphandling får göras om man har behov att köpa något som inte finns inom avtal. Då ska produkten/tjänsten konkurransutsättas genom att man jämför pris och kvalitet på några inköpsställen och väljer den leverantör man bedömer uppfylla kraven bäst.

Allmänna handlingar

Sekretesshandlingar hanteras oaktamt

 8

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt uppföljning och utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Brister i sekretessrutiner Ingen avvikelse	Uppföljning av rutin för digital inlämning av sekretesshandlingar visar att arbets sättet fungerar tillfredsställande och risker för spridning av uppgifter minskat avsevärt. Framtagen anvisning för sekretesshandlingar är spridd till samtliga chefer som i sin tur haft i uppdrag att ta upp den med sina medarbetare.

Efterlevnad av rutiner

Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.

 3

Rutin är upprättad utifrån kommunetisk policy

1. Nämndsekreterare lägger upp på insidan så att alla chefer får information.
2. Chefen informerar årligen till medarbetarna exempelvis på APT
3. Årlig utskick från nämnden till chefer för att påminna att de har informerat medarbetarna.
4. Dra ut årligen från platina hur många beslut har diarieförts.

Kontrollmoment	Kommentar
Brister i uppföljning av rutin för bisysslor Ingen avvikelse	När anmälan av bisyssla inkommer hanteras på följande sätt: <ol style="list-style-type: none"> 1. Anmälan godkänns av respektive chef 2. Förvaltningschefen beslutar/undertecknar 3. Anmälan diarieförs 4. Beslutet anmäls till Barn- och Utbildningsnämnden 5. Kopia skickas in till Personalavdelningen, anmälaren och anmälarens närmaste chef. <p>Bisysslor anmäls när de påbörjas och när de upphör. Under 2022 har det inkommit 62 anmälningar om bisyssla och en anmälan om att bisyssla upphör.</p>

Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Här beskrivs övriga processer och risker som är kopplade till verksamheten och dess förmåga att utföra det av kommunfullmäktige i reglementet eller bolagsordningen givna uppdraget. Till detta hör även att kunna utveckla verksamheten på ett tillfredsställande sätt.

Bidragsansökningar

Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid

 3

Risken hanteras enligt de aktuella rutiner. Risken kvarstår, men bedöms kunna hanteras med de rutiner som finns och fortsatt utvecklingsarbete.

Kontrollmoment	Kommentar
Kontroll Bidragsansökningar Ingen avvikelse	Att förvaltningens ekonomteamets ansvarar för ansökning, rekvirering och återrapportering av statsbidrag fungerar på ett tillfredsställande sätt och tidpunkten för detta finns i ekonomernas årshjul. För statsbidrag som inkluderar fler än en skolform förs dialog mellan ekonomerna för att säkerställa att statsbidragen söks. För 2022 finns inga avvikelser.

Ej prioriterade risker

Budget/VEP

Att ekonomiska mål inte nås

■ Risk finns för att de ekonomiska mål inte nås och bedöms i dagsläge i internkontrollplanen att vara mindre sannolik. Svårigheterna med att anpassa kostnaderna efter beslutade ramar kan höja sannolikheten i kommande åren.

Att verksamhetsmål inte uppnås

■ Risken avser bristfällig måloppfyllnad av verksamhetens aktiviteter och mål uppsatta på kommunövergripande nivå eller nämnds nivå. Definitionen av verksamhetsmål är omfattande och består av flera delar, där delmålen uppfylls i olika grad.

Arbetsmiljö

Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa

■ Risk finns för att ökad sjukfrånvaron samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående.

Allmänna handlingar

Rutinen för hantering av kränkingsärenden brister

■ Risk finns för bristande rutiner i hantering av kränkingsärenden. Det här kan medföra brister i förebyggande arbetet mot mobbning och kränkning inom skolan.

Efterlevnad av rutiner

Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.

■ Risken avser att förskole- och skolenheterna inte följer de rutiner som finns avseende kränkingsanmälningar vilket medför att huvudmannens ansvar i enlighet med Skollagen 6 kap 5 § försvåras. Risken följs upp genom sammanställning av fällande domar från instanser för överklaganden, löpande dialog med rektorerna kring arbetet för att motverka kränkningar samt tydligare fokus kring frågan i det systematiska kvalitetsarbetet.

Slutsatser och fortsatt arbete

Uppföljningen visar att det finns ett fortsatt behov att arbeta vidare med de riskerna som bedöms återstå och som ska föras över till internkontrollplanen för år 2023.

Barn- och utbildningsförvaltningens resultat i internkontrollen 2022 bedöms vara tillräckligt.

§ 114

Internkontrollplan 2023

22BUN255

2022-12-07

Internkontrollplan 2023

2023

Barn- och utbildningsnämnden

Piteå kommun

Innehållsförteckning

1	Internkontroll i Piteå kommun	4
	1.1 Riskmatris	5
2	Prioriterade risker	7
	2.1 De lagar, regler och riktlinjer som finns följs	7
3	Ej prioriterade risker	8
	3.1 Kontrollområde: Verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, dvs med god ekonomisk hushållning.....	8
	3.2 Kontrollområde: De lagar, regler och riktlinjer som finns följs.....	8
	3.3 Kontrollområde: Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs	9
4	Sammanfattande kommentar	10

I Internkontroll i Piteå kommun

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att nämnder/styrelser med rimlig säkerhet säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt och de föreskrifter som gäller för verksamheten. Kommunens styr- och ledningssystem utgör grunden för detta.

Nämnden/styrelsen ska årligen upprätta en plan för att på en rimlig nivå säkerställa att: verksamheten lever upp till de av fullmäktige fastställda målen, verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, det vill säga med god ekonomisk hushållning, informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, de lagar, regler och riktlinjer som finns följs, möjliga risker, förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs. Den interna kontrollen syftar även till att ta fram förslag till förbättringar och förändringar av verksamheten.

Denna modell utgår från Piteå kommuns policy gäller för intern kontroll och styrning som gäller för samtliga nämnder och även bolagen i tillämpliga delar.

Den interna kontrollen utgår från de risker som identifierats i verksamhetens processer, dessa riskanalyseras och för risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten tas kontrollmoment och eventuell förebyggande aktiviteter fram. Kontrollmomenten följs löpande utifrån respektive periodicitet under året och risken analyseras och följs före november varje år utifrån rutiner från ekonomiavdelningen.

Riskanalys

En riskanalys, utifrån sannolikhet att risken inträffar och konsekvens om risken inträffar, ska årligen upprättas i syfte att identifiera omständigheter som kan utgöra en risk för att ovanstående punkter inte tillämpas. Riskanalysen ligger till grund för nämndens/styrelsens plan för intern kontroll.

Kontrollmoment

För alla risker som bedöms kunna ha stor påverkan på verksamheten ska kontrollmoment sättas upp. Dessa ska följas upp med lämplig periodicitet under året.

Förebyggande aktiviteter

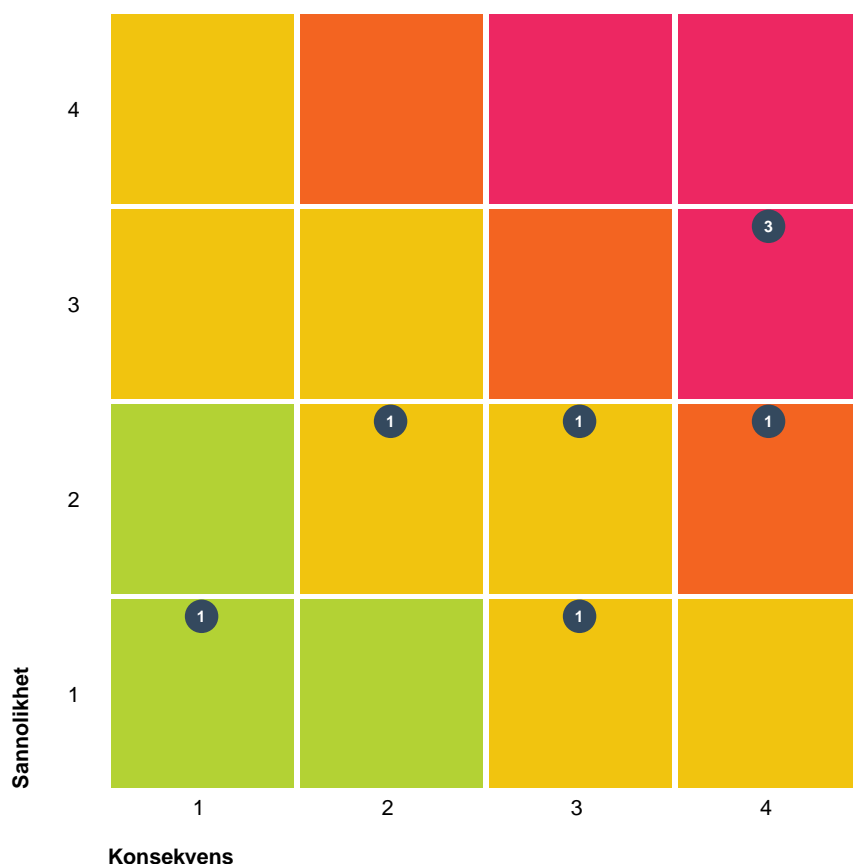
För risker där det kan göras åtgärder för att minska eller eliminera risken ska även förebyggande åtgärder utföras.

Uppföljning

Den interna styrningen och kontrollen ska systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Nämnden/styrelsen ska årligen, före december besluta om de bedömer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid bedömningen ska iakttagelser som lämnas vid revision/tillsyn beaktas. Alla nämnders internkontrollplan och uppföljning ska delges kommunstyrelsen.

I.1 Riskmatris

Nedan stående matris ger en översikt av sannolikhet och konsekvens på identifierade risker i verksamhetens processer. Riskerna och kontrollmoment samt förebyggande aktiviteter redovisas i kapitel 2.

3 Kritisk risk 1 Hög risk 3 Måttlig risk 1 Låg risk Totalt: 8

Risknivå	Sannolikhet	Konsekvens
Kritisk risk	4 Säkert	Kritisk
Hög risk	3 Troligt	Allvarlig
Måttlig risk	2 Möjligt	Betydande
Låg risk	1 Liten	Lindrig

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
Budget/VEP	1 Att ekonomiska mål inte nås	Troligt	Kritisk	12
	2 Att verksamhetsmål inte uppnås	Troligt	Kritisk	12
Bidragsansökningar	3 Att bidrag inte söks, rekvideras och redovisas inom utsatt tid	Liten	Allvarlig	3
Arbetsmiljö	4 Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa	Troligt	Kritisk	12
Avtalstrohet	5 Att avtal inte följs vid inköp av varor och	Möjligt	Betydan	5

Rutin/Process	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde
	tjänster		de	4
Allmänna handlingar	6 Sekretesshandlingar hanteras oaktsamt	Möjligt	Kritisk	 8
Efterlevnad av rutiner	7 Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Möjligt	Allvarlig	 6
	8 Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.	Liten	Lindrig	 1

Riskerna fördelas i två grupper, "prioriterade risker" och "ej prioriterade risker" utifrån de kontroller som görs för att följa upp dem oavsett riskvärde.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Prioriterade risker" sker genom manuella kontrollmoment. Kontrollmomenten ska kunna visa om riskerna lett till de händelser som kan befaras eller kan säkerställa att arbetet utförs på önskat sätt. Kontrollmomenten ser olika ut beroende på vilken risk som ska kontrolleras. För att genomföra ett kontrollmoment behöver man en kontrollmetod som följs på samma sätt varje gång kontrollen genomförs.

Uppföljningen av den interna kontrollen som avser "Ej prioriterade risker" sker och redovisas löpande under året genom fastställda rutiner eller specifika rapporter där inga manuella kontrollmoment genomförs. Uppföljningen av dessa rutiner och rapporter ska kunna möjliggöra implementering av åtgärder för att bromsa en eventuellt negativ utveckling av risken. Exempelvis kvalitetsrapporter och månadsrapporter.

2 Prioriterade risker

2.1 De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Här beskrivs de processer och risker som i första hand är kopplade till lagar och regelverk men även att kommunens interna styrdokument efterlevs.

Avtalstrohet

Att avtal inte följs vid inköp av varor och tjänster

■ Risken handlar om efterlevnad av inköpsprocesser i förvaltningen för att minimera att personalen handlar utanför avtal och förbättra rutinerna som ökar avtalstrohet.

Kontrollmoment		
Uppföljning Avtalstrohet	Kontrollmoment - VAD Genomgång och granskning av redovisningen för att fastställa graden av avtalstrohet Kontrollmetod - HUR Stickprov	Kontrollutförare - VEM Inköpssamordnare

Efterlevnad av rutiner

Bristande dokumentation av personalens bisysslor och oegentligheter.

■ Risken avser bristen i dokumentation enligt "rutinen för bisyssla" framtagna av personalavdelningen i Piteå kommun gällande personal inom Utbildningsförvaltningen som har en bisyssla förutom sin ordinarie anställning.

Kontrollmoment		
Bristar i uppföljning av rutin för bisysslor	Kontrollmoment - VAD Information till alla medarbetare på Utbildningsförvaltningen om skyldigheten att anmäla bisysslor och oegentligheter till sin chef för uppföljning och diarieföring. Kontrollmetod - HUR Inlägg på Insidan i början av läsåret så att all personal och chefer får information om anmälan av bisyssla. Chefen informerar medarbetarna i samband med medarbetarsamtal. Utskick till chefer och rektorer innan årets slut för att påminna de att informera medarbetarna. Årligen utdrag från platinan för att följa upp hur många beslut har diarieförts. Ny anmälan ska göras vid förändring av förutsättningarna för bisysslan.	Kontrollutförare - VEM Nämndsekreterare

3 Ej prioriterade risker

3.1 Kontrollområde: Verksamheten bedrivs kvalitativt och kostnadseffektivt, dvs med god ekonomisk hushållning

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Budget/VEP	■ Att ekonomiska mål inte nås	Risk finns för att de ekonomiska målen inte nås. Det ekonomiska läge förväntas försämrats 2023 och i internkontrollplanen bedöms risken för att detta ska inträffa som ganska hög. Svårigheterna med att anpassa kostnaderna efter beslutade ramar kan höja sannolikheten ännu mer under kommande åren.
	■ Att verksamhetsmål inte uppnås	Risken avser bristfällig målpåfyllnad av verksamhetens aktiviteter och mål uppsatta på kommunövergripande nivå eller nämnds nivå. Definitionen av verksamhetsmål är omfattande och består av flera delar, där delmålen uppfylls i olika grad.

3.2 Kontrollområde: De lagar, regler och riktlinjer som finns följs

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Allmänna handlingar	■ Sekretesshandlingar hanteras oaktligt	Risken avser brist i hantering av sekretesshandlingar framförallt handlingar som innehåller personuppgifter eller annan information av sekretesskaraktär som skapas digitalt.
Efterlevnad av rutiner	■ Bristande efterlevnad av upprättade rutiner och regelverk vid kränkingsärenden på förskole- och skolenheterna.	Risken avser att förskole- och skolenheterna inte följer de rutiner som finns avseende kränkingsanmälningar vilket medför att huvudmannens ansvar i enlighet med Skollagen 6 kap 5 § försvåras. Risken följs upp genom sammanställning av fällande domar från instanser för överklaganden, löpande dialog med rektorerna kring arbetet för att motverka kränkningar samt tydligare fokus kring frågan i det systematiska kvalitetsarbetet.

3.3 Kontrollområde: Möjliga risker. förluster och förstörelse inringas, bedöms och förebyggs

Rutin/Process	Risk	Riskbeskrivning
Bidragsansökningar	<p>■ Att bidrag inte söks, rekvireras och redovisas inom utsatt tid</p>	<p>Risken avser bristande rutiner vid ansökning, rekvirering och redovisning av statsbidrag. Bristerna kan medföra kvalitetsbrister, att medel inte nyttjas eller redovisas i tid och att Utbildningsförvaltningen blir återbetalningsskyldig exempelvis.</p>
Arbetsmiljö	<p>■ Ökad sjukfrånvaro, ökade skador och psykisk- och fysisk ohälsa</p>	<p>Risk finns för att ökad sjukfrånvaron samt psykisk- och fysisk ohälsa försämrar förvaltningens förutsättningar för att bli en attraktiv arbetsgivare och kunna i framtiden säkra kompetensförsörjningsbehov och framförallt främja medarbetarnas välmående.</p>

4 Sammanfattande kommentar

Barn-och utbildningsförvaltningens internkontrollplan för år 2023 omfattar en stor del av verksamheten där huvudsakliga inriktningen är rutiner och ekonomi. Andra delar av internkontrollplanen omfattar även att Utbildningsförvaltningens verksamhet följer lämpliga lagar och att interna riktlinjer följs. I Internkontrollplanen år 2023 återkommer några kontrollområden från tidigare års internkontrollplan med tydliga kontrollmoment. Kontrollmetoden stickprov är bestämd på de kontrollområden där rutiner finns men där ett urval behöver granskas för att kontrollera att rutinerna följs.

§115

Remiss Plan för bostadsförsörjning

22BUN268

Från: Utbildning Nämnd <bu-namnd@pitea.se>
Till: Diariet BUN <diarietbun@pitea.se>
Ämne: VB: remiss bostadsförsörjningsplan
Skickat: 2022-10-27 08:51:07

Med vänlig hälsning

Åsa Holmström
Samordnande handläggare
Utbildningsförvaltningen

Besöksadress: Svartuddsvägen 1
Postadress: 94185 Piteå
Telefon: +46911696060
Webb: www.pitea.se

Piteå kommun logga

Från: Johan Wirtala <Johan.Wirtala@pitea.se>
Skickat: den 26 oktober 2022 09:59
Till: Utbildning Nämnd <bu-namnd@pitea.se>; Nämnd Fastighet och service <fastighetochservicenamnd@pitea.se>; Nämnd Kultur och fritid <kulturochfritidsnamnd@pitea.se>; Nämnd Överförmyndare <ofn@pitea.se>; Nämnd Socialtjänst <socialtjanstnamnd@pitea.se>
Kopia: Maria Adlers <Maria.Adlers@pitebo.se>; Nicklas Öhman <Nicklas.Ohman@pitebo.se>
Ämne: remiss bostadsförsörjningsplan

Hej

Vi på SAM har fått i uppdrag av KS att ta fram en ny Bostadsförsörjning plan. Vi har upphandlat WSP att hålla i arbetet och de har haft många av oss på workshop. Nu är produkten klar. Kommunalråden vill att den skall förankras i er nämnd och därför skall ni få tycka till genom ett remissförfarande. Skicka erat svar senast den 31/12 2022 till mig

Med vänlig hälsning

Johan Wirtala
Avdelningschef
Planeringsavdelningen
Samhällsbyggnad

Besöksadress: Svartuddsvägen 1

Postadress: 94185 Piteå
Telefon: +46911696126
Webb: www.pitea.se

image001.png

Plan för bostadsförsörjning

- Riktlinjer för bostadsförsörjning

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Plan för bostadsförsörjning	Plan		Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Samhällsbyggnad	1		
Dokumentinformation	Mål för kommunens bostadsförsörjning i ett tidsperspektiv fram till år 2040. Innehåller riktlinjer för kommunens bostadsförsörjning fram till år 2026		
Dokumentet gäller för	Piteå kommunkoncern		

1. Läsanvisning	1
2. Inledning och syfte	1
3. Piteå kommuns mål, policy och översiktsplan	2
3.1 Mål och vision för bostadsförsörjningen i Piteå kommun.....	2
3.2 Policy för Piteå kommuns bostadspolitik	3
3.3 Översiktsplan ÖP2030	3
4. Riktlinjer för bostadsförsörjningen	4
5. Uppföljning	7
6. Förutsättningar och verktyg	8
6.1 Nationella mål för boende och byggande	8
6.2 Lagstiftning och stödformer till boendet	8
6.3 Regionala mål för boende och byggande	10
6.4 Kommunens verktyg för bostadsförsörjning	10
7. Sammanfattning av bostadsförsörjningsanalys	14
7.1 Befolkningen i Piteå kommun	14
7.2 Bostadsbestånd och nyproduktion	17
7.3 Bostadsbehov och efterfrågan på bostäder	18
7.4 Bostadssituationen för särskilda grupper.....	22

1. Läsanvisning

Plan för bostadsförsörjning är att likställa med riktlinjer för bostadsförsörjningen i Piteå kommun. Dokumentet beskriver mål och vision för kommunens bostadsförsörjning i ett tidsperspektiv fram till år 2040 och innehåller åtgärder för kommunens bostadsförsörjning fram till år 2026.

Som underlag till dokumentet finns en bostadsförsörjningsanalys som konsultföretaget WSP har genomfört åt kommunen.

2. Inledning och syfte

Enligt Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska Sveriges kommuner genom framtagande av riktlinjer planera för sin bostadsförsörjning. Från den 1 oktober 2022 uppdaterades denna lag enligt följande:

”uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av

1. den demografiska utvecklingen,
2. marknadsförutsättningarna, och
3. vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Analysen ska genomföras med stöd av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Kommunen får använda ytterligare underlag som behövs för analysen.”

I skrivande stund är Boverkets nya underlag inte publicerat. Dessa riktlinjer utgår därför från det underlag som Boverket har publicerat i juni 2022 samt ytterligare underlag.

Syftet med planeringen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder samt att ändamålsenliga åtgärder förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjning är viktiga underlag för översiktsplanen och ska uppdateras varje mandatperiod. Bostadsförsörjningsplanen kompletterar Policy för Piteå kommuns bostadspolitik och övriga styrande dokument som berör kommunens bostadsbyggande.

Plan för bostadsförsörjning är ett politiskt dokument vars huvudsakliga uppgift är att besluta om kommunfullmäktiges viljeinriktning. I riktlinjerna för bostadsförsörjning tydliggörs för nämnder och bolag de utmaningar och uppdrag som finns inför kommande budget och verksamhetsplan. Resultat och analyser i årsredovisning utgör tillsammans med omvärldsanalys grund för riktlinjer inför kommande års budgetarbete. Övergripande mål för de strategiska områdena samt mål för personal- och ekonomiområdet, fastställs i riktlinjerna. Målen ska utgöra en viktig grund i planeringsprocessen.

Plan för bostadsförsörjning för Piteå kommun är framtagen av WSP i nära samråd med kommunen på uppdrag av kommunstyrelsen. Samhällsbyggnadsnämnden har ansvarat för framtagande av dokumentet.

Piteå kommun ingår i en regional bostadsmarknad och samtliga grannkommuner, Länsstyrelsen Norrbotten och Region Norrbotten har getts tillfälle att ta del av kommunens planering för bostadsförsörjning och möjlighet att lämna synpunkter under ett samrådske.

3. Piteå kommuns mål, policy och översiktsplan

3.1 Mål och vision för bostadsförsörjningen i Piteå kommun

Piteå kommuns vision är att alla boende i Piteå, utflyttade och mentala pitebor upplever att det är hit man kommer när man kommer hem.

Piteå kommun har fyra strategiska områden:

1. Barn och unga – vår framtid
2. Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd
3. Demokrati och öppenhet
4. Livsmiljö

Piteå kommun har även 15 övergripande mål. Dessa utgör tillsammans en grund för kommunens verksamhetsplan. Det finns även mål för personal och ekonomi.

Bild 1: Piteå kommuns strategiska områden och övergripande mål.

Denna plan för bostadsförsörjning bygger på en analys av behoven hos kommunens nuvarande invånare, men åtgärder och riktlinjer tar också höjd för en växande befolkning. Två av de övergripande målen har särskild bäring på riktlinjer för bostadsförsörjning.

Dessa är:

- Piteå ska till år 2030 ha 46 000 invånare och till år 2050 ska kommunen ha 50 000 invånare.
- Samhällsbyggnad ska utgå från social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

3.2 Policy för Piteå kommuns bostadspolitik

I Policy för Piteå kommuns bostadspolitik (KF 2006-05-22) återfinns kommunens bostadspolitiska mål.

Kommunens viktigaste målområden för bostadspolitiken är följande:

- Bostaden är en social rättighet som ska skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder till rimliga kostnader.
- Skapa förutsättningar för alla att växa upp och leva i stimulerande och trygg miljö
- Främja social, ekonomisk och etnisk integration samt bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden.
- Utvecklas inom ekologiskt hållbara ramar.
- Ge människor eget inflytande i boendefrågan.

3.3 Översiktsplan ÖP2030

Piteås översiktsplan ÖP2030 (KF 2016-12-19 § 319) omfattar hela kommunen som geografiskt område. Fördjupade översiktsplaner (FÖP) för fem landsbygdscentra finns sedan år 2019. År 2018 påbörjades ett arbete med en fördjupad översiktsplan för stadsdelen Öjebyn.

Översiktsplanen och fördjupningen har som gemensam utgångspunkt att planera för 43 000/46 000 invånare fram till perioden 2020/2030 och pekar ut nya bostadsområden som ska ge möjlighet till ett attraktivt och varierat boende i hela kommunen.

Översiktsplanens inriktning innebär att en stor del av den tillkommande bostadsbebyggelsen kommer att ske genom förtätning inom befintligt centrum, inom befintliga stadsdelar och i landsbygdscentra samt dito byar. Denna bostadsexpansion i redan befintliga områden behöver även tillgodose det utökade behovet av kommunal service, såsom skolor och förskolor.

4. Riktlinjer för bostadsförsörjningen

Kommunens inriktning för perioden 2022–2026 är att möjliggöra att:

Riktlinje	Ansvar
<p>Kommunen ska genom god mark- och planberedskap ge förutsättningar för 3 600 bostäder inklusive tomter fram till år 2040 fördelat på följande ungefärliga indelning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centrala Piteå 1 550 bostäder • Stadsdelar 1 100 bostäder • Landsbygd och glesbygd 950 bostäder	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden och AB Pitebo
<p>Inrätta ett organ för dialog med lokala och nationella byggaktörer, för tidiga samråd kring exploatering.</p>	Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Uppmuntra lokala initiativ för byggande i byarna.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Aktivt nyttja olika former av markanvisning och exploateringsavtal för att erhålla varierade boendeformer och ett över tid jämnt och tillräckligt bostadsbyggande.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Utred möjligheter att ändra befintliga detalplaner i syfte att förenkla utbyggnad och tillbyggnad av existerande småhus.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Utred möjligheter att omvandla fler fritidshusområden till permanenta bostadsområden.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Inventera tomma lokaler och ödehus och underlätta en omvandling till fler bostäder.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden
<p>Utred möjligheter att förenkla större tillgänglighetsanpassningar, såsom byggnad av hiss i flerbostadshus.</p>	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Samhällsbyggnadsnämnden

Riktlinje	Ansvar
Olika boenden med seniorer som målgrupp ska i första hand planeras i centrala Piteå och i närliggande förorter.	Samhällsbyggnadsnämnden sammankallar i samverkan med Socialnämnden
Planera för ett nytt gruppboende med särskild service vartannat år samt även ett nytt särskilt boende för äldre.	Samhällsbyggnadsnämnden sammankallar i samverkan med Socialnämnden och Fastighets- och servicenämnden
Utred möjligheter att öka rörligheten i bostadsbeståndet genom utökad rådgivning eller en seniorlots.	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Socialnämnden
Inför kommunal hyresgaranti enligt lagen om vissa kommunala befogenheter. Syftet är att hjälpa personer som har ekonomisk förmåga att betala för ett eget boende, men som har svårt att få en hyreslägenhet med besittningsrätt. Den som hyresgarantin avser ska få ett förstahandskontrakt på en bostad, och på så sätt är det möjligt att söka statligt bidrag.	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Fastighets- och servicenämnden och Socialnämnden
Utred möjligheten för Socialtjänsten att få tillgång till ett mindre eget bostadsbestånd, eller att kommunen blockhyr lägenheter från Pitebostäder för att kunna möta akuta behov och för att skapa en flexibilitet i hanteringen.	Kommunstyrelsen sammankallar i samverkan med Socialnämnden, Fastighets- och servicenämnden och AB Pitebo

Riktlinje	Ansvar
Gör en översyn av och förtydliga ägardirektiven till Pitebo, avseende målsättningar för social bostadsförsörjning och avseende vilka grupper bostadsbehov som kommunen vill gynna inom bostadsförsörjningen. Det senare kan ske genom ändrade tillträdesregler, förtur eller att bostäder reserveras för olika grupper.	Kommunstyrelsen i samverkan med Piteå Kommunföretag och Styrelse AB Pitebo
Pitebo inför en redovisning av hållbarhet, med särskild betoning på social hållbarhet.	Kommunstyrelsen i samverkan med styrelse AB Pitebo
Upprätta ett avtal mellan kommunen och Pitebo som innebär att kommunen får tillgång till en andel av Pitebos bestånd för sociala ändamål. Piteå kommun hanterar kontrakten.	Kommunstyrelsen i samverkan med Pitebo, Socialnämnden och Fastighets- och servicenämnden
Utred införandet av en boendesamordnare som ansvarar för boendesociala kontrakt, hyresgarantier.	Kommunstyrelsen i samverkan med Fastighets- och servicenämnden
Se över regler för övertagande av tillfälliga kontrakt, alternativt tillämpa metoden Bostad Först.	Kommunstyrelsen i samverkan med Pitebo, Socialnämnden och Fastighets- och servicenämnden

5. Uppföljning

Riktlinjerna ska omhändertas av respektive kommunal nämnd och genomföras som en del i det löpande arbetet eller arbetas in i de kommunala förvaltningarnas verksamhetsplanering och budget.

Det är viktigt att följa upp kommunens utveckling gällande bostadsförsörjning, särskilt i nuvarande läge där snabba förändringar sker. I nuläget har Samhällsbyggnadsnämnden ansvaret för detta dokument som i sin tur har delegerat ansvaret till Planavdelningen. Planavdelningen har ett ansvar för bostadsmarknadsfrågor. Det saknas ett ansvar för bostadsförsörjningsfrågor i Piteå kommun. Detta ansvar hör naturligt hemma i en centralt placerad position, som kan samverka med samtliga berörda förvaltningar och kommunala bolag. Med ett centralt placerat ansvar underlättas samverkan, genomförande samt uppföljning av riktlinjerna för bostadsförsörjning.

Plan för bostadsförsörjning ska följas upp årligen i samband med besvarandet av Boverkets bostadsmarknadsenkät. Uppföljning ska ske i en grupp med representanter från berörda kommunala förvaltningar samt Pitebo. Vid dessa tillfällen ska riktlinjer för bostadsförsörjning och indikatorer stämmas av. Uppföljningen av riktlinjer för bostadsförsörjning ska dokumenteras. Revidering av plan för bostadsförsörjning sker av kommunstyrelsen varje mandatperiod, eller oftare om behov uppstår.

Indikatorer:

- Planberedskap
- Antal färdigställda bostäder i kommunen
- Befolkningsökning
- Antal byggaktörer i kommunen
- Kötid för att få en bostad hos Pitebo
- Medelhyra och medianhyra (nybyggnationer undantagna)
- Andelen trångbodda i flerbostadshus
- Väntetid antal dagar för att få plats på ett äldreboende från ansökan till erbjudande om plats, medelvärde
- Väntetid antal dagar till särskilt boende för äldre från ansökningsdatum till första erbjudna inflyttningsdatum, medelvärde
- Väntetid antal dagar till boende med särskild service för personer med funktionsnedsättning från ansökningsdatum till första erbjudna inflyttningsdatum, medelvärde
- Antal hemlösa (personer i behov av akut boende och personer på institution i behov av bostad) hos Socialtjänsten
- Antal tillfälliga kontrakt hos kommunen
- Genomsnittligt antal dagar för tillfälliga kontrakt hos kommunen, medelvärde

6. Förutsättningar och verktyg

6.1 Nationella mål för boende och byggande

Det övergripande nationella målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet för bostadsmarknaden är även en långsiktigt väl fungerande bostadsmarknad där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Agenda 2030

Av de 17 globala målen är det framför allt mål 11 – Hållbara städer och samhällen – som har bäring på bostadsförsörjningen. Mål 11 innebär att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. I synnerhet det första delmålet, delmål 11.1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad är relevant. Det innebär att senast år 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

De relevanta Agenda 2030-målen går väl i linje med de övergripande bostadspolitiska målen i Sverige och syftet med lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Målet kan således nås med en aktiv planering för bostadsförsörjning som skapar förutsättningar för bostadsmarknadens aktörer att möta efterfrågan och behov av bostäder hos kommuninvånarna.

Gestaltad livsmiljö

Gestaltad livsmiljö handlar om utformningen av den fysiska miljön och innefattar bland annat frågor kopplade till arkitektur, form, design, konst och kulturarv. Enligt ett beslut i Riksdagen år 2018 har politikområdet Gestaltad livsmiljö följande mål: Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Målet för gestaltad livsmiljö ska uppnås genom att hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden, att kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids, att det offentliga agerar förebild, att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas, att miljöer ska gestaltas för att vara tillgängliga för alla och att samarbete och samverkan utvecklas.

6.2 Lagstiftning och stödformer till boendet

Varje kommun ska enligt *bostadsförsörjningslagen* anta riktlinjer för bostadsförsörjningen i kommunen och genom dessa riktlinjer planera för bostadsförsörjningen. Syftet med planeringen för bostadsförsörjningen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter:

1. kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet,
2. kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, och
3. hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål, planer och

program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Riksdagen har i april 2022 beslutat om ändring av bostadsförsörjningslagen, enligt regeringens förslag i prop. 2021/22:95, *Ett bättre underlag för åtgärder på bostadsmarknaden*. Regeringen har föreslagit ändringar i reglerna som styr kommunernas ansvar för att tillhandahålla bostäder. Ändringarna innebär att den analys som ska ligga till grund för kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning ska ha en tydligare inriktning mot bostadsbristen i den egna kommunen. Kommunerna ska bland annat analysera vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Syftet med ändringarna är att regeringen ska få bättre förutsättningar att följa upp riksdagens mål för bostadsmarknaden och att kommunerna ska få bättre förutsättningar att planera bostadsförsörjningen. Lagändringarna börjar gälla den 1 oktober 2022.

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag (2010:879) kallas populärt för *Allbolagen*. Enligt lagen ska bolagen i allmännyttigt syfte förvalta fastigheter i vilka bostadslägenheter upplåts med hyresrätt, främja bostadsförsörjningen i ägarkommunen och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. I det allmännyttiga syftet ingår ett samhällsansvar. Det kan handla om etiskt, miljömässigt och socialt ansvarstagande och kan komma till uttryck i åtgärder som förväntas öka lönsamheten på lång sikt. Verksamheten ska samtidigt bedrivas enligt affärsmässiga principer. Detta innebär dels att bolagen av sina ägare inte ska ges några särskilda fördelar som gynnar dem ekonomiskt i förhållande till privata konkurrenter, dels att bolaget alltid ska utgå från vad som är långsiktigt bäst för bolaget. Kravet på affärsmässiga principer är inget hinder för företagen att ta samhällsansvar. Det finns ett stort lokalt handlingsutrymme för allmännyttan och det är kommunens mål och företagens ambitioner som avgör vad detta utrymme ska fyllas med.

Socialtjänstlagen (2001:453) innehåller bestämmelser om kommunens utvidgade ansvar för att tillgodose behovet av bostad för vissa grupper eller individer. Exempelvis ska kommunen genom försörjningsstöd täcka skäligena kostnader för boende till en person som inte själv kan tillgodose sina behov eller på annat sätt få dem tillgodosedda.

Särskilda bestämmelser och ansvar för bostadsförsörjning gäller även:

- Ensamkommande asylsökande barn
- Personer med funktionsnedsättning
- Äldre

Lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38), även kallad bosättningslagen, anger kommunens skyldighet att efter anvisning ta emot och förse en nyanländ person med bostad i kommunen. Syftet är att förbättra nyanlända personers etablering på arbetsmarknaden och i samhället. Hur många nyanlända personer som kommunen är skyldig att ordna boende till styrs av det kommunalt som Länsstyrelsen beslutar om. Kommuntalen utgår i sin tur från regeringens beslut om länstal för varje län, det vill säga hur många nyanlända personer som ska anvisas boende i respektive län under året.

Statligt investeringsstöd för bostäder för äldre finns för ny- eller ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre som ges med stöd av socialtjänstlagen, ny- eller ombyggnad av bostäder för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden och anpassning av gemensamma utrymmen i hyres- eller bostadsrättshus. Stöd utgår med upp till 3 600 kr/kvm boarea för nybyggnad och upp till 3 200 kr/kvm boarea för ombyggnad. För anpassning av gemensamma utrymmen i flerbostadshus utgår stöd för en fjärdedel av kostnaden, som mest 200 000 kr.

Stöd till byggemenskaper kan lämnas om en byggemenskap är organiserad i en ekonomisk förening där minst sex medlemmar har satsat 10 000 kronor var. Det måste dessutom vara klart att kommunen medger att flerbostadshuset får byggas på den tilltänkta tomten.

Byggemenskaper kan söka startbidrag på högst 400 000 kronor.

6.3 Regionala mål för boende och byggande

Den regionala utvecklingsstrategin för Norrbotten 2030 (RUS) betonar vikten av gemensamma utgångspunkter för Norrbottens utveckling. Följande punkter anses vara extra viktiga: jämställdhet, en social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet, barn och unga i fokus och att mångfald och integration skapar tillväxt. Vidare betonas att nationella minoriteter och urfolk är en nationell tillgång, goda möjligheter till utveckling måste finnas i hela länet och att ett digitaliserat Norrbotten blir ännu starkare. Effektmålet attraktivt boende och närmiljö har som indikator att Norrbotten bör bygga minst 1 500 bostäder per år. En förutsättning för bostadsbyggandet är bland annat effektmålet en livskraftig region, som anger att Norrbotten ska vara minst 260 000 invånare till 2030 och att regionen ska verka för att andelen kvinnor och män, samt andelen unga kvinnor och män är i nivå med riket. Även effektmålet goda försörjningsmöjligheter är en förutsättning för bostadsbyggandet.

I Länsstyrelsen Norrbottens *Bostadsmarknadsanalys 2022* framgår vikten av en långsiktig och hållbar bostadsförsörjning i hela länet. Enligt analysen finns det ett betydande underskott på bostäder i länet och det råder ett matchningsproblem mellan äldre bostäder som inte används som permanentboende och den efterfrågan på bostäder som finns. Att påverka flyttkedjor så att hela beståndet nyttjas optimalt är ett viktigt arbete framöver. De strategiska planeringsfrågorna har fått ökad vikt i länet. Behovet av arbetskraft beräknas öka i Norrbotten och tillgång till bra bostäder och goda livsmiljöer har då en avgörande roll för människors benägenhet att flytta till länet. Den sociala hållbarheten blir allt viktigare i bostadsförsörjningen och samhällsplaneringen. Länsstyrelsens erfarenhet är att kommunerna hanterat mottagande och avlämnande av människor i behov av stöd från socialtjänst på olika sätt. Länsstyrelsen ser det som önskvärt att kommunernas socialtjänster har en än mer strukturerad samverkan mellan varandra.

Samhällsomställning i Norrbotten och Västerbotten

Regeringen tillsatte i december 2020 en samordnare för samhällsomställning vid större företagsetableringar och företagsexpansioner i Norrbotten och Västerbotten. Samordnaren har identifierat ett potentiellt behov av 100 000 nya medborgare i Norrbotten och Västerbotten under de kommande 15 åren. Förutsättningarna för samhällsexpansionen inkluderar bland annat att jobba med attraktionskraften i kommunerna, att bygga bostäder med kvaliteter, satsa på kultur i många former, utveckla samhällsservicen och möjligheterna till utbildning samt att skapa en bredd i näringslivet.

I juni 2022 tillsatte regeringen en till samordnare för hållbart samhällsbyggande i Norrbotten och Västerbotten. Syftet är att främja koordinering av de statliga insatserna för hållbart samhällsbyggande och gestaltad livsmiljö för att fler ska flytta till länen och stanna kvar. Det är ur flera perspektiv önskvärt att inflyttad arbetskraft och deras medföljande väljer att långsiktigt bosätta sig i kommunerna. Det skulle bland annat öka kommunernas skatteintäkter och förbättra deras möjlighet att erbjuda en bra välfärd. Attraktiva bostäder och väl gestaltade livsmiljöer är förutsättningar för en långsiktigt hållbar rekrytering.

6.4 Kommunens verktyg för bostadsförsörjning

Kommuner har ett antal verktyg som kommunen kan använda i sin bostadsförsörjning. Nedan följer en genomgång av dem och av hur Piteå kommun använder dem i sin bostadsförsörjning.

▪ **Allmännyttigt bostadsbolag**

Syftet med ett allmännyttigt bostadsbolag att främja bostadsförsörjningen i kommunen. Via AB Pitebo kan kommunen påverka produktionen av hyresrätter och kommunen kan ange ramar för det allmännyttiga beståndet via ägardirektiv. I ägardirektiven kan kommunen välja att ange särskilda riktlinjer för verksamheten. Kommunen kan även genom AB Pitebo till viss del styra andelen hyresrätter i vissa områden så att en balanserad blandning av upplåtelseformer uppnås. I bolagsordningen för AB Pitebo samt i ägardirektiven för Piteå Kommunföretag AB återfinns kommunens styrning för allmännyttan.

Pitebo genomför just nu en omförhandling av hyresnivån, vilket framför allt berör det äldre beståndet. De kommande tio åren finns ett stort behov av att investera i det befintliga beståndet eftersom den tekniska livslängden har nåtts på flera håll. Pitebo tillämpar ett strikt kösystem och medger ingen förtur till bostäder. Krav på ålder tillämpas för seniorbostäder, trygghetsbostäder och ibland för ungdomsbostäder. Studentbostäder har egna tillträdesregler. Pitebo har i samarbete med socialtjänsten övergångslägenheter där bostadssökande inte behöver uppfylla uthyrningsreglerna, men de boende måste ha tillräckliga köpoäng för bostäderna. Tanken är att bostaden ska övergå till hyresgästen efter 18 månader. Nyanlända erbjuds tillfälliga kontrakt, och tillräckligt många kontrakt finns sett till behovet. De nyanlända får enligt uppgift bo i bostäderna så länge de vill, men får inte överta bostaden. Detta kan endast göras via köpoäng.

▪ **Strategisk markpolitik**

Genom att inneha mark kan kommunen genom markanvisningsavtal styra inriktningen på bostadsbyggandet vad gäller till exempel upplåtelseformer eller storlek på bostäder. Med en aktiv markpolitik med mål och strategier för markförvärv och markanvisningar kan kommunen påverka ytterligare hur bostadsbyggandet sker. Genom god framförhållning vid bland annat markförvärv, ökar kommunens möjligheter att styra hur byggnationer sker i kommunen. Kommunen har viss påverkansmöjlighet även när exploatören äger marken genom exploateringsavtal. Det ger kommunen rätt att reglera när och hur exploateringen ska genomföras.

I riktlinjer för kommunala markanvisningar anges hur markanvisningar hanteras i kommunen. I riktlinjer för planreserven säkerställs finansiering för planläggning av strategiskt viktiga samhällsbyggnadsprojekt. I detta ingår planprogram och detaljplaner för Piteås utveckling som bekostas av kommunen. Piteå kommun har även bestämmelser för tomtkö och köp av småhustomt. Det är kommunstyrelsen som fattar beslut om att godkänna markanvisning för aktuella projekt. Inför beslut om markanvisning upprättar Planeringsavdelningen markanvisningsavtal där byggherren förbinder sig att acceptera de villkor som gäller för markanvisningen.

▪ **Kommunalt planmonopol**

Det är bara kommunen som har befogenhet att bestämma om detaljplanering ska ske och att anta en detaljplan. I detaljplanen kan bland annat storlek på lägenheter, fördelning mellan lägenhetsstorlekar och andel lägenheter av ett visst slag (till exempel studentlägenheter) regleras. Kommunen kan också reglera vilken typ av byggnad som kan uppföras, en- och två bostadshus eller flerbostadshus. Det kommunala planmonopolet är ett viktigt verktyg för att styra bostadsbyggandet. Tillräckligt mycket planlagd mark för bostäder behöver finnas tillgänglig och det ska finnas en planeringsberedskap för att möjliggöra kommunens befolkningsmål. Planmonopolets begränsning ligger i att planera för när och i vilken ordning bebyggelse ska uppföras eller vilken upplåtelseform bebyggelsen ska ha. I samband med detaljplaner för nya bostäder ska hänsyn tas till behovet av fler skolor och förskolor, vilket är i linje med Piteå kommuns mål att vara Sveriges barnvänligaste kommun. Det är Samhällsbyggnadsnämnden som har myndighetsansvar för detaljplaner.

Piteås översiktsplan ligger till grund för all planering av byggande och markanvändning i kommunen. I översiktsplanen uttalar kommunen sin ambition för den långsiktiga mark- och vattenanvändningen och det framgår hur kommunen avser att tillgodose allmänna och statliga intressen, exempelvis riksintressena. För att skapa trygghet för marknadens aktörer är det av vikt att översiktsplanen är långsiktig och transparent. Att det finns en bred politisk samsyn om utvecklingsinriktningen bidrar därtill till nödvändig stabilitet och trygghet för marknadens aktörer.

▪ **Kommunal bostadsförmedling**

En kommunal bostadsförmedling är en serviceinstans där bostäder från flera olika fastighetsägare förmedlas och där kommunen beslutar om vilka förmedlingsprinciper som ska gälla. Kommunen kan också besluta att bostadsförmedlingen ska ge förtur åt vissa hushåll av till exempel sociala eller medicinska skäl. Piteå kommun har inte en bostadsförmedling och det finns inga planer på att införa en sådan. En av anledningarna till det är att det inte har fungerat i de närliggande kommunerna.

▪ **Hyresgarantier**

En hyresgaranti är ett borgensåtagande från kommunen för en bostadssökande person. Detta kan både lämnas med stöd av 4 kap. 1 § Socialtjänstlagen, som en form av bistånd till boende, eller med stöd av 2 kap. 6 § lagen om vissa kommunala befogenheter. Vad gäller hyresgaranti inom ramen för kommunala befogenheter är syftet att hjälpa personer som har ekonomisk förmåga att betala för ett eget boende, men som har svårt att få en hyreslägenhet med besittningsrätt. En kommun som har lämnat en hyresgaranti enligt lagen om vissa kommunala befogenheter kan ansöka om statligt bidrag. Vidare måste den eller de som hyresgarantin avser få ett förstahandskontrakt på en bostad. Piteå kommun använder i nuläget inte hyresgarantier.

▪ **Boendelösningar för hemlösa**

I kommunerna finns det olika sätt att tillhandahålla tillfälliga bostäder för hushåll som står utan bostad och som av olika anledningar inte kan få någon ny bostad på egen hand. Det vanligaste är att kommunen hyr lägenheter som sedan hyrs ut i andra hand till bostadslösa hushåll. Ofta ingår också någon form av boendestöd.

Kommunens arbete för att motverka eller avhjälpa hemlöshet består i:

- Överenskommelse med det allmännyttiga bostadsföretaget om att sänka kraven på de bostadssökande.
- Egna fastigheter med lägenheter som kan hyras ut under lång tid till personer som inte blivit godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden.
- Uthyrning av andrahandslägenheter till personer enligt SoL 4 kap. 1 § och 2 § som inte blivit godkända på den ordinarie bostadsmarknaden.

- **Främja alternativa sätt att bygga och bo**

Kommunen kan på olika sätt främja alternativa sätt bygga och bo, som till exempel kollektivhus, boendekollektiv och byggemenskaper. Detta kan till exempel ske i detaljplanering och genom markanvisning. Denna typ av boende finns ännu inte i Piteå kommun.

- **Övriga lagar och regler**

Det finns flera fall där kommunen har en lagstadgad skyldighet att tillhandahålla bostäder eller där det finns specialregler som rör den kommunala verktygslådan. Lagar som påverkar kommuners skyldigheter att tillhandahålla bostäder är Socialtjänstlagen, LSS och Bosättningslagen. Det finns även andra typer av hushåll där olika specialregler är tillämpliga.

En åtgärd som berör det existerande bostadsbeståndet är bostadsanpassning. Det är olika former av åtgärder i hemmet som möjliggör för den boende att bo kvar trots olika typer av funktionsnedsättning.

7. Sammanfattning av bostadsförsörjningsanalys

Nedan följer en sammanfattning av den bostadsförsörjningsanalys som analysföretaget WSP utförde på uppdrag av Piteå kommun under vintern 2021/2022.

7.1 Befolkningen i Piteå kommun

Piteå kommun har haft perioder med både befolkningstillväxt och befolkningsminskning. Sedan 1970 har befolkningen ökat med i genomsnitt 188 personer per år och de senaste tio åren har befolkningen ökat med 133 personer per år. År 2020 bor det 42 226 invånare i kommunen. En stor del av befolkningsökningen under 2000-talet består av ett invandringsöverskott. Födelsenettet har varit positivt fram till 1996, därefter har födelsenettet till stora delar varit negativt. Det beror på åldersstrukturen i kommunen, som består av en hög andel äldre personer. Inrikes flyttnetto har varierat stort, men har sedan 2017 varit negativt.

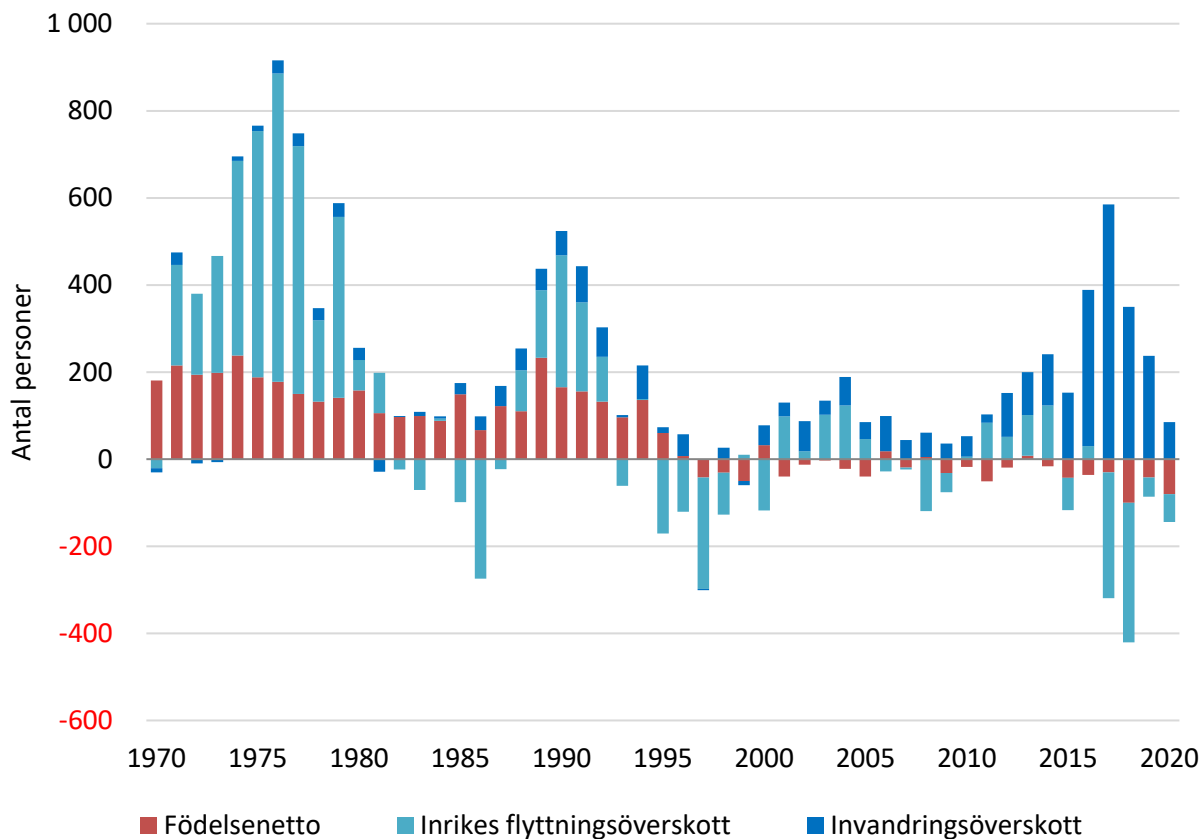
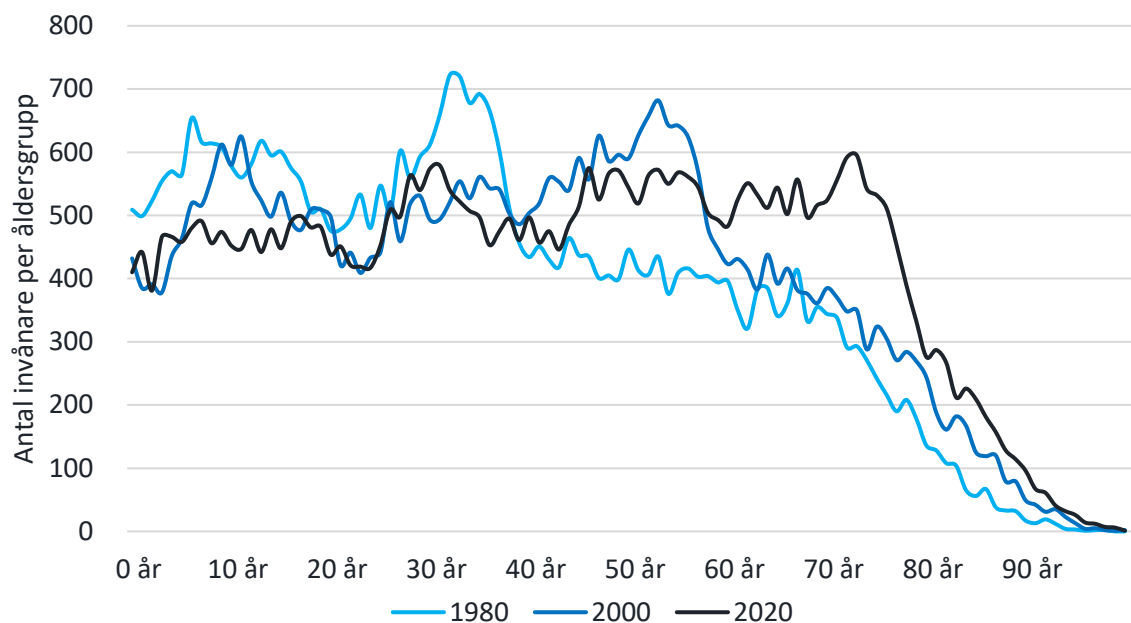

Diagram 1: Befolkningsförändringar i Piteå kommun 1970–2020. Källa: SCB.

Piteå kommun har en hög och en ökande andel äldre personer i befolkningen. Detta gör att de ambitiösa befolkningsmålen kommer med en naturlig broms, eftersom den äldre befolkningen inte kommer finnas kvar hela prognosperioden. Den åldrande befolkningen medför också att även om inflyttningen till kommunen skulle öka rejält, så blir kanske inte den totala befolkningen så mycket större. Kommunen har idag störst befolkning i åldrarna 71 - 75 år. Mellan år 1980 och år 2000 har befolkningen minskat i åldrarna under 38 år.

Piteå kommun

Diagram 2: Åldersstruktur för 40 år sedan, för 20 år sedan och idag. Källa: SCB.

Piteå har en liknande åldersstruktur som Skellefteå och Boden, med en förhållandevis hög andel äldre. Men i jämförelse med Luleå – residensstaden och universitetsstaden - syns tydliga skillnader. Det är hit ungdomarna flyttar. Jämfört med hela landet så går det också att se att Norrlandskommunerna har en betydligt högre andel äldre i befolkningen. Det medför utmaningar för kommuner som har som mål att växa.

Diagram 3: Åldersstruktur jämfört med andra kommuner 2020. Källa: SCB.

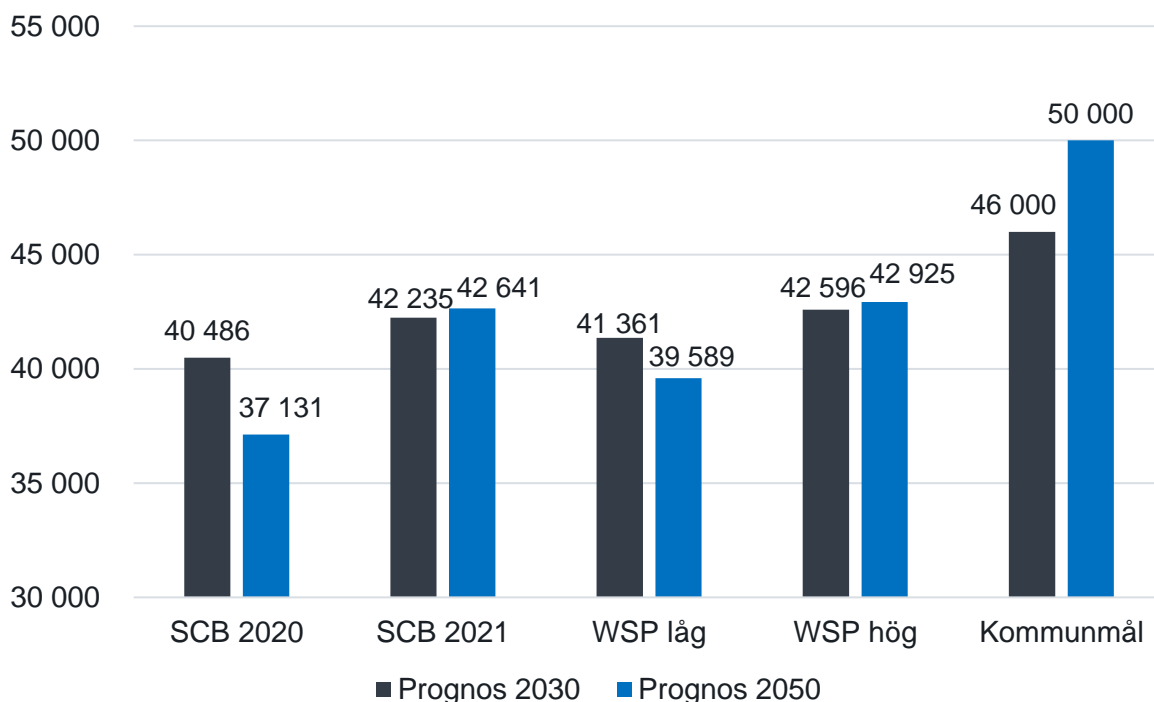

Piteå kommun har år 2020 en befolkning på 42 226 personer. Kommunen har en ambition att växa till 46 000 personer år 2030 och till 50 000 personer år 2050. Kommunens befolkningsstruktur med en växande andel äldre, gör att det finns begränsningar i hur mycket kommunens totala befolkning kan växa, även om övrig utveckling i kommunen är positiv. Dessutom har Piteå kommun, liksom många andra kommuner (de allra flesta i landet undantaget storstadskommunerna och universitets- och högskoleorterna) ett negativt flyttnetto bland unga vuxna. Piteå har som mål att växa betydligt snabbare än vad de demografiska prognoserna visar.

SCB har gjort två framskrivningar som bygger enbart på demografiska antaganden, såsom hur mönstret sett ut tidigare och hur befolkningsstrukturen ser ut idag. WSP har gjort två olika befolkningsprognoser. Det låga scenariot bygger på att konkurrensen bland kommunerna i regionen blir relativt hård och att övriga kommuner lyckas skapa bra möjligheter för nya invånare på bostadsmarknaden. Därmed kommer Piteås flyttmönster förbli så som det sett ut i genomsnitt under 2000-talet i kombination med en större andel äldre och därmed ett lägre födelsenetto. Resultatet blir en minskande befolkning.

Det höga scenariot bygger på att kommunen lyckas i konkurrensen med övriga kommuner i regionen. Piteå kommun lyckas attrahera en egen större industrietablering, erbjuder bättre eller billigare bostäder i relation till de större kommunerna och pendlingsmöjligheterna är så goda att det är enkelt att bo i Piteå samtidigt som arbetstillfällena ökar i kommunen. Då kommer Piteå att ta en större del av inflyttningen till regionen och även en större del av den inomregionala inflyttningen. Det resulterar i att befolkningen växer i början och i slutet av prognosperioden. Utgångspunkten är även här en äldre befolkning, men på sikt med ökande födelsetal.

Både för SCB:s båda framskrivningar och för WSP:s två befolkningsprognoser är det en bit kvar till kommunens befolkningsmål för både år 2030 och 2040.

Diagram 4: Jämförelse av olika befolkningsprognoser och mål. Källa: SCB, WSP, Piteå kommun. Observera att kommunmålet på 50 000 personer gäller redan för år 2040.

I Piteå kommun är den genomsnittliga hushållsstorleken 2,15 personer per hushåll. Den vanligaste hushållstypen i kommunen är ensamstående personer utan barn och totalt utgör ensamhushållen 39,9 procent av det totala antalet hushåll. Den näst vanligaste hushållstypen är sammanboende utan barn följt av sammanboende med barn.

Den vanligaste pendlingsorten till och från Piteå kommun är Luleå. Det är överlägset fler som pendlar till Luleå från Piteå än tvärtom. Den näst största inpendlingsorten är därefter Kalix följt av Umeå. Skellefteå är den näst största utpendlingsorten följt av Älvsbyn. Mellan 2004 och 2018 har andelen som pendlar från Piteå till Luleå ökat med 25 procent, och andelen som pendlar från Luleå till Piteå har ökat med 41 procent.

Under perioden 2004 till 2018 har både inpendling och utpendling till Piteå kommun ökat. Det har dock alltid varit fler som pendlar till än från kommunen. 2018 var det drygt 1 800 personer som pendlade in till Piteå kommun och 3 700 som pendlade från kommunen.

7.2 Bostadsbestånd och nyproduktion

Det finns drygt 21 000 bostäder i Piteå kommun. Över hälften av bostäderna i kommunen är småhus. 54 procent av bostäderna är äganderätter, 42 procent av bostäderna är hyresrätter och 4 procent är bostadsrätter. Andelen småhus av det totala bostadsbeståndet är 55 procent och nästan alla småhus är äganderätter. Allmännyttan innehar 19 procent av bostadsbeståndet i Piteå kommun. Av det totala beståndet utgörs 7 procent av specialbostäder.

Tabell 1: Bostadsbestånd Piteå kommun 2020. Källa: SCB.

Upplåtelseform/ hustyp	Småhus	Flerbostadshus	Övriga hus	Specialbostäder	Totalt
Hyresrätt	159	7 330	161	1 330	8 980
Bostadsrätt	145	832	0	0	977
Äganderätt	11 578	0	0	0	11 578
Uppgift saknas	7	0	0	0	7
Totalt	11 889	8 162	161	1 330	21 542

Precis som i många andra kommuner i Sverige gick bostadsbyggandet ner i mitten av 90-talet. Under 2000-talet har bostadsbyggandet ökat igen, framför allt från år 2014 och framåt. De senaste 10 åren har det byggts i genomsnitt 75 bostäder per år, varav merparten har varit hyresrätter.

Totalt planeras för 1 466 bostäder mellan 2022 och 2030, vilket innebär ett genomsnitt på drygt 160 nya bostäder per år. Merparten av bostäder som planeras är hyresrätter. I några fall är upplåtelseformen oklar för de planerade bostäderna. Flest bostäder planeras på Pitholmen, på Stadsön och i Centrum.

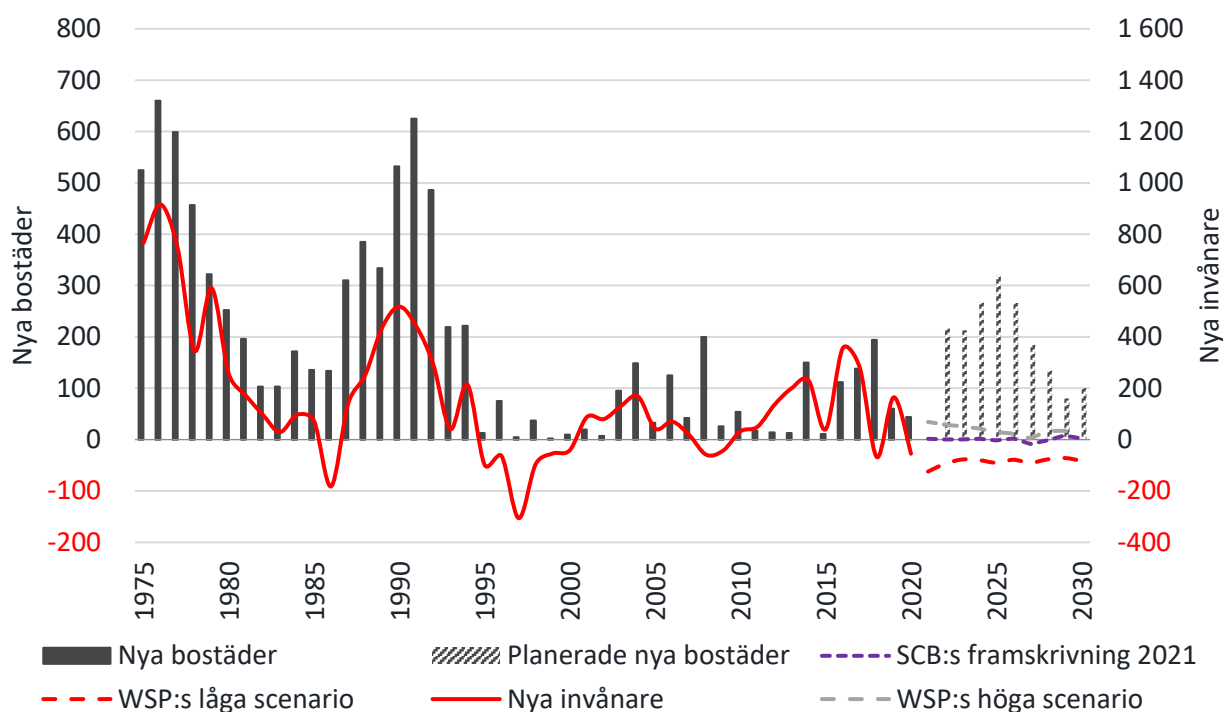

7.3 Bostadsbehov och efterfrågan på bostäder

Ett sätt att visa behovet av bostäder är genom en balansanalys som visar antal nya bostäder och nya invånare. I diagrammet motsvarar en ny bostad två nya invånare. Om balans råder på bostadsmarknaden på lång sikt borde staplarna med antal nya bostäder vara lika höga som linjen med nya invånare. Då bevaras hushållsstorleken intakt med i genomsnitt två invånare per bostad.

En analys av balans på bostadsmarknaden kräver en lång tidslinje, och hur det ser ut enskilda år spelar mindre roll. Det balansdiagrammet visar är den strukturella balansen på bostadsmarknaden och därmed bostadsbehovet. Det visar även om det finns befolkningsunderlag för bostadsbyggande eller inte.

Diagram 5: Balansanalys. Bostadsbyggande och folkökning i Piteå kommun 1975-2020-2030. Källa: SCB, WSP, Piteå kommun.

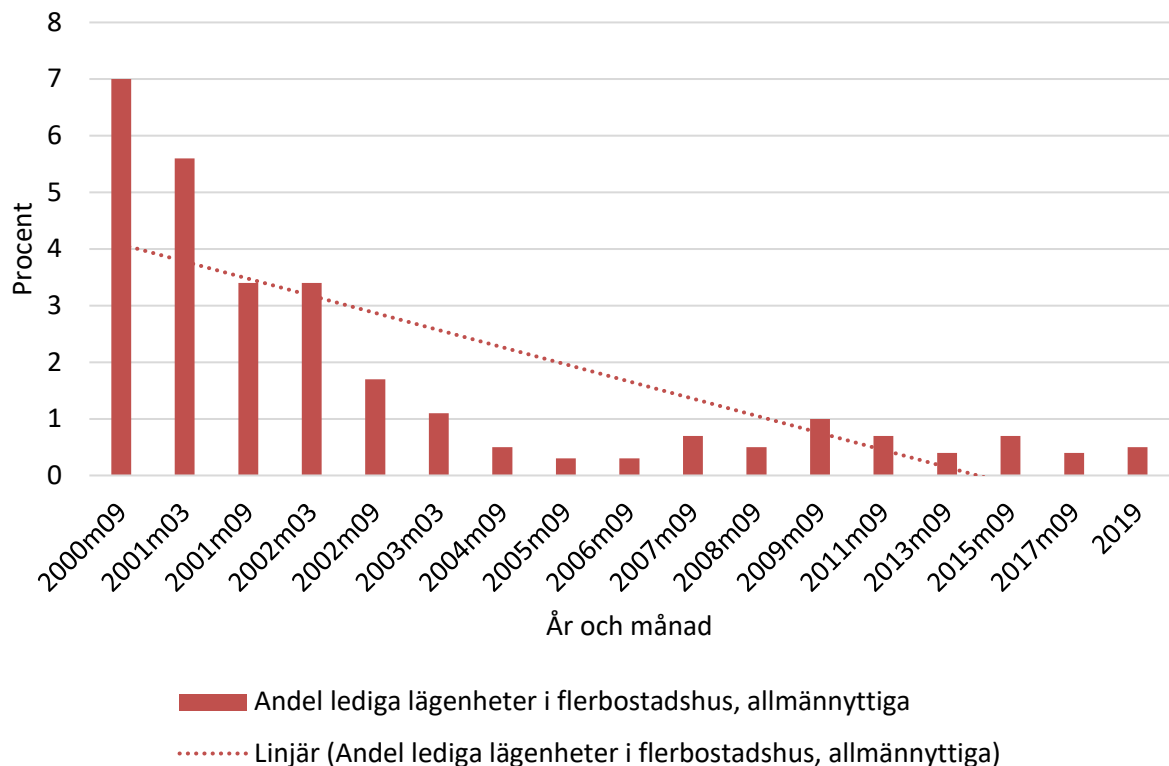
Rent strukturellt finns ingen bostadsbrist i kommunen, eftersom det har byggts mycket bostäder i kommunen under 1970- och 80-talet. Rent matematiskt finns det tillräckligt med bostäder i kommunen.

Enligt Boverkets beräkningar behöver det byggas totalt 900 bostäder i hela Luleå FA-region fram till år 2030.¹

¹ Luleå FA-region består av kommunerna Luleå, Piteå, Boden, Kalix, Övertorneå och Älvsbyn.

Trots att det enligt balansanalysen inte finns en bostadsbrist i kommunen, så finns inga lediga hyresrätter i allmännyttan sedan lång tid tillbaka. Det existerande bostadsbeståndet är ojämnt fördelat på så sätt att vissa bor stort och andra bor trångt eller till och med inte alls. Det kan även vara så att det existerande bostadsbeståndet inte motsvarar behov eller den efterfrågan som finns, och det kan därför finnas ett behov av att bygga bostäder.

Diagram 6: Andel lediga lägenheter i flerbostadshus, allmännyttiga. Källa: SCB.

Lönsamhetsmättet Tobins Q visar relationen mellan betalningsviljan/marknadsvärdet och produktionskostnaden. Om kvoten är 1 innebär det att nyproduktion är lönsam – det vill säga att det precis är möjligt att få betalt för sina kostnader. Detta innebär att kvoten borde vara en bit över 1,0 för att räkna in risker såsom en lång planeringshorisont som innebär risker för konjunkturfall med mera. Tobins Q är också ett jämviktsmått. Om kvoten ligger över 1 under en lång period förklaras det framför allt av att det finns utbudsbegränsningar, det vill säga det har byggts för lite och efterfrågan (priset) är därmed relativt högt. Slutsatsen är därmed att ju högre Tobins Q, desto bättre förutsättningar för att bygga. Värdet i diagrammen är ett medelvärde för hela kommunen. Det kan ha stor betydelse var i kommunen det byggs.

Det har länge varit olönsamt att bygga i Piteå. Men detta förändras snabbt, och lönsamheten har ökat rejält under kort tid. I dagsläget ligger Piteå precis över 1, vilket innebär att det kan vara lönsamt att bygga. Kiruna hade under en period en högre nivå av lönsamhet än Piteå, men i nuläget ligger kommunerna ungefär på samma nivå. I både Umeå och Luleå är det lönsamt att bygga. Skellefteå har fortfarande en bit kvar till att det enligt detta mått ska vara lönsamt, men även här har statistiken förmodligen inte hängtt med i den snabba förändringen som sker i regionen.

Piteå kommun

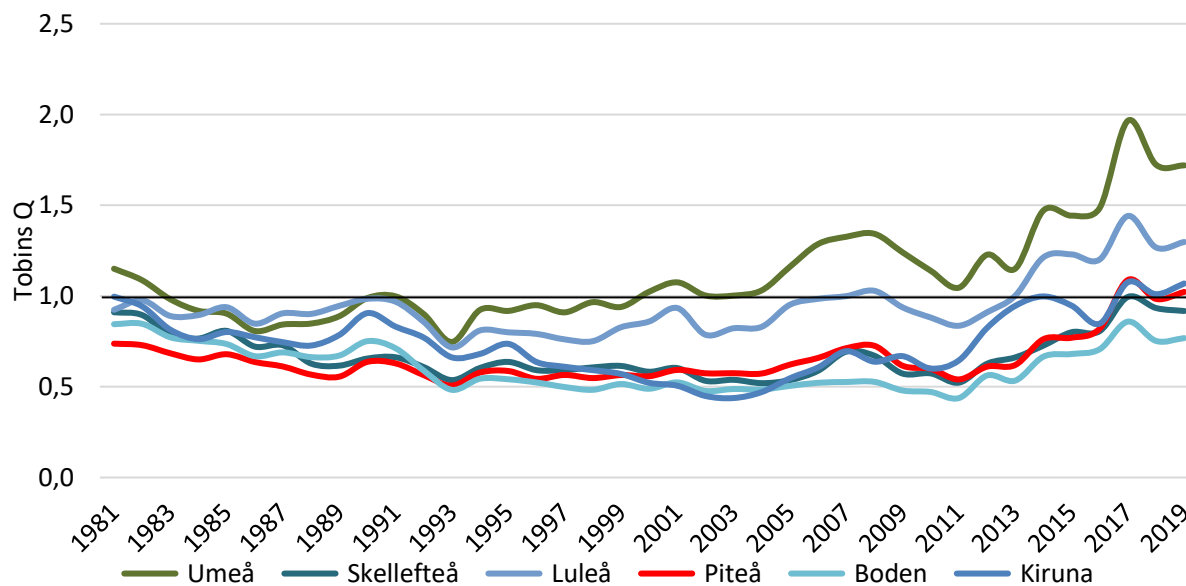

Diagram 7: Utveckling av Tobins Q i ett urval av kommuner. Källa: SCB, IBF. Beräkning av WSP.

I genomsnitt säljs 335 villor och 76 bostadsrätter varje år i Piteå kommun, räknat från år 2010 fram till 2022Q1. Villapriserna har sedan slutet av 2020 ökat med 36 procent och bostadsrättspriserna har under samma period ökat med 62 procent. En villa kostar 20 099 kr/kvm och en bostadsrätt kostar endast 9 659 kr/kvm kvartal 1 2022 enligt Svensk Mäklarstatistik.

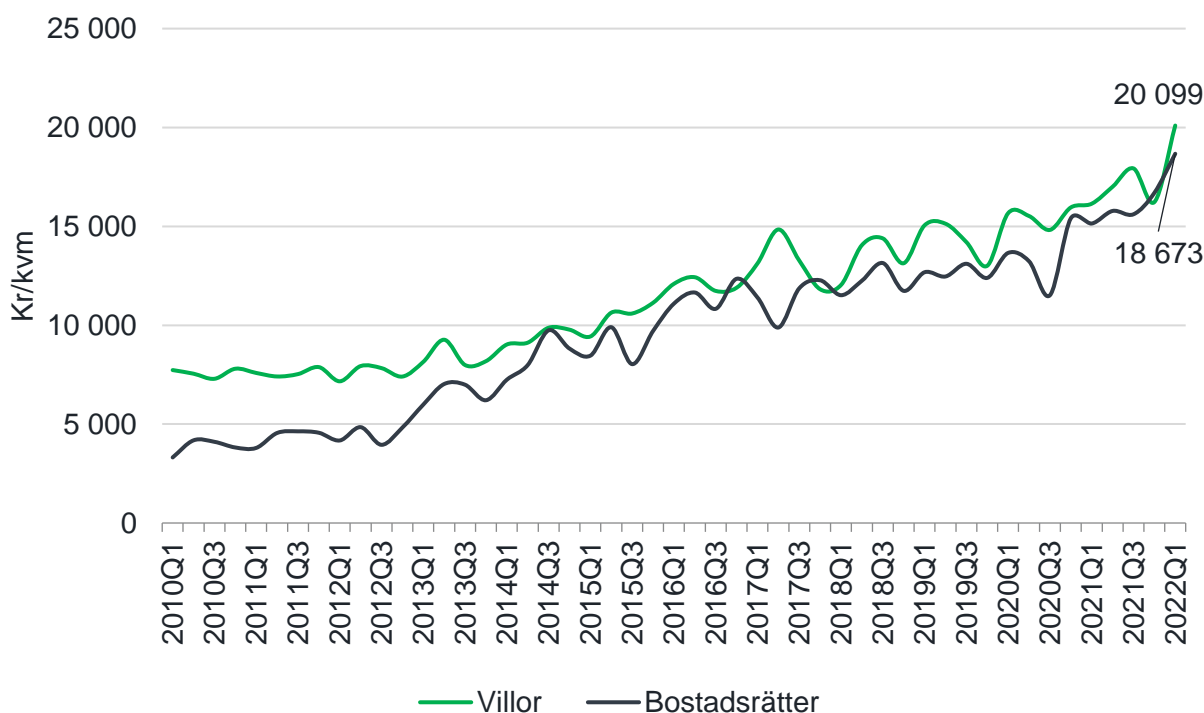

Diagram 8: Pris per kvm. Källa: Svensk Mäklarstatistik.

Medianpriset för en villa kostar är drygt 3 miljoner kronor och en bostadsrätt är i genomsnitt knappt 1,1 miljoner kronor enligt data från Datscha/Valueguard. Nyproducerade bostadsrättslägenheter är 15 procent dyrare än äldre bostadsrättslägenheter enligt data från Booli Pro, vilket är en ganska liten skillnad. Normalt brukar nyproducerade bostadsrätter vara cirka 30 procent dyrare än det äldre beståndet. Nyproducerade småhus sålda med bostadsrätt har den högsta prisnivån. De är dyrare per kvadratmeter än både nya och äldre bostadsrättslägenheter och dyrare än äldre småhus sålda med äganderätt.

Medianhyran i Piteå är 1 031 kr/kvm/år 2020 enligt SCB. Hyresnivån för statliga investeringsbidrag i Piteå var 1 350 kr/kvm/år, vilket var 31 procent högre än medianhyran. Det finns en viss skillnad i hyresnivå beroende på läge i kommunen, där hyrorna är något högre i Centrala Piteå och i Piteå tätort. Den största skillnaden avseende hyror gäller dock värdeår, inte läge. Värdeår är en sammanvägning av byggår och år för större renoveringar. Bostäder i centrala Piteå med värdeår efter 2015 har en hyresnivå som är 96 procent högre än de billigaste bostäderna med värdeår före 1969 enligt data från Datscha.

Kötiderna för en vanlig hyresrätt är långa i Piteå enligt data från Pitebo. Kötiden för en etta är 3,7 år. Allra längst är kötiderna till treor – 9,9 år. Pitebo har förmedlat 525 bostäder under de senaste tolv månaderna, vilket innebär en omsättning i beståndet på 13 procent. Personer som får en vanlig hyreslägenhet är i genomsnitt 41 år.

Längst kötid är det till centrala hyresrätter från 60–70-talet med låg hyra. Där är kötiderna ofta mellan 10 och 12 år. Även de centrala hyresrätterna från 90-talet har långa kötider, även om hyresnivån är något högre. De centrala hyresrätterna från 00-talet och 10-talet har en påtagligt kortare kötid, eftersom hyresnivån är ytterligare något högre. De nyproducerade centrala hyresrätterna har knappt någon kötid. Det betyder att piteborna är känsliga för hyreshöjningar och att betalningsviljan för dyrare hyresrätter är låg. Även centralitet spelar roll för efterfrågan. De mer centralt belägna bostäderna har längre kötider medan det är längre efterfrågan på hyresrätter som är belägna längre bort från centrum.

Tabell 2: Hyresnivåer och kötider för Pitebos lägenheter. Källa: Pitebo.

Lägenheter, byggår	Läge	Normhyra (exempel, ej genomsnitt)	Ungefärlig kötid
60–70-talslägenheter	Centrum	887	10–12 år
90-talslägenheter	Centrum	1 084	8–10 år
00–10-talslägenheter	Centrum	1 253	5 år
Nyproducerade lägenheter efter 2010	Centrum	1 656	0–3 år
60- 70- 80- 90-talslägenheter	Öjebyn, ca 5 km från centrum	884	2–5 år
40- 60- 70- 80- 90- 00- talslägenheter	"Byarna", 10–15 km utanför centrum	983	0–3 år

Både mäklare verksamma i kommunen och bostadsrättsbyggaren Riksbyggen märker av en hög efterfrågan på bostäder i Piteå. Detta syns framför allt genom höga prisökningar på kort tid. Både bostadsrätter och villor som kommer ut på marknaden säljs. Flera mäklare beskriver att utbudet av bostadsrätter är för litet sett till efterfrågan.

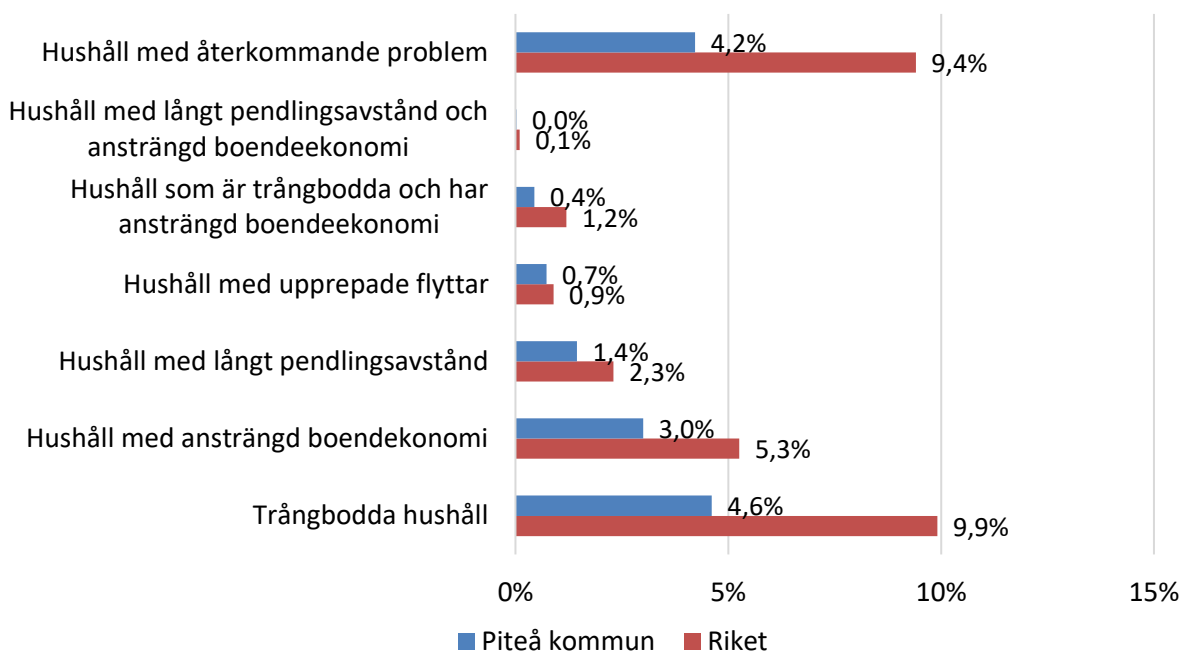

Det finns en stor efterfrågan på kommunala tomter. Särskilt attraktiva lägen i kommunen är sjö- och havsnära lägen och även närhet till staden efterfrågas. Ett förslag är att skapa en samrådsgrupp med byggaktörer för framtida utveckling i kommunen. Ett annat medskick är att förbereda den kommunala organisationen på att vid behov kunna växla upp rejält. Annars finns risken att detaljplaner i framtiden tar alldeles för lång tid.

7.4 Bostadssituationen för särskilda grupper

I Piteå räknas enligt Boverkets statistik 928 hushåll som trångbodda, 291 hushåll har en ansträngd boendeekonomi, 848 hushåll har återkommande problem i sitt boende och 89 hushåll är trångbodda och har en ansträngd boendeekonomi. Andelen trångbodda hushåll har minskat något de senaste åren och är nu 4,6 procent. Även hushåll med ansträngd boendeekonomi har minskat med drygt en procent och är nu 3 procent. Andelen hushåll med återkommande problem, det vill säga hushåll som har flera av de uppräknade bostadsrelaterade problemen, uppgår till 4,2 procent.

Boverkets siffror avseende trångboddheten för Piteå kommun är betydligt bättre än för de flesta liknande kommuner i övriga landet.

Diagram 9: Hushåll med en ansträngd boendesituation. Källa: Boverket.

Bostadsmarknaden för särskilda grupper i Piteå kommun är i obalans med ett underskott för flera grupper: särskilt boende för äldre, personer med funktionsnedsättning, självbosatta nyanlända och anvisade nyanlända. Piteå kommun har betydligt färre andrahandslägenheter där boståndsbeslut tagit enligt Socialtjänstlagen, och färre av kommunen direktägda bostäder än andra jämförbara norrlandskommuner.

Piteå är en kommun med en åldrande befolkning som framöver kommer behöva mer anpassade boenden. Enligt de boendeplaner som kommunen själv tagit fram behöver ett nytt gruppboende med särskild service tillkomma vartannat år samt även ett nytt särskilt boende för äldre.

Läget bedöms som kritiskt för personer utan tak över huvudet och för personer på institution utan boende att komma till. Här saknas planer för hur dessa människor ska få en bostad, och läget förvärras dessutom allteftersom tiden går. Då socialtjänsten inte disponerar några egna lägenheter är deras möjlighet att akut/direkt bistå behövande personer med boende begränsad. För människor med funktionsnedsättning är det konstant kö till LSS-boenden.

Det är svårt för nyanlända att ta över kontrakt, då Piteå tillämpar strikta regler kring inkomst och köpoäng. Framför allt har större hushåll stora problem att hitta en bostad. Detta gör att hushåll ibland väljer att flytta ifrån kommunen.

En bostadsförsörjningsplan där gruppen särskilt utsatta grupper ingår är en början, men därefter behövs ett aktivt arbete och tydlig ansvarsfördelning. Det krävs en tydlig plan och strategi för hur arbetet med socialt utsatta grupper ska bedrivas.

Yttrande över förslag till Plan för bostadsförsörjning

Lokalstrateg på utbildningsförvaltningen har tagit del av rubricerad remiss och vill härmed lämna följande synpunkter:

Synpunkter på förslaget

a) Sid 2 i planen för bostadsförsörjning:

Delmål 11.1 i Agenda 2030 betonar målet Säkra bostäder till överkomlig kostnad. I planen för bostadsförsörjning poängteras att detta mål är relevant och innebär en uppgift för kommunen att säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

Här anser vi att man borde förtydliga sambandet mellan bostäder och de grundläggande tjänsterna förskola och skola. Kvalitativa och ändamålsenliga förskolor och skolor har stor betydelse för ett bostadsområdes attraktionskraft och bidrar till en god och hållbar livsmiljö. Av den anledningen bör sambandet mellan bostadsförsörjning och de kommunala tjänsterna förskola och skola lyftas fram i en plan för bostadsförsörjning, framför allt med tanke på vårt kommunala mål att vara Sveriges barnvänligaste kommun.

b) Sid 5 i planen för bostadsförsörjning:

I samband med stycket om *Strategisk markpolitik* bör även vikten av att anpassa byggandet av förskolor och skolor utifrån olika bostadsområdets expansion framhållas. Vikten av att utveckla den kommunala servicen utifrån olika områdens behov och möjligheter bör beaktas när nya bostäder planeras. I såväl planprogram, detaljplaner, bestämmelser för tomtköer och markanvisningsavtal bör hänsyn tas även till de kommunala behoven av service; förskolor, skolor och fritidsförutsättningar för barn och unga – allt i mening att skapa en god livsmiljö för kommunmedborgarna i Piteå kommun. Planen för bostäder måste gå hand i hand med övrig samhällsutveckling vilket kan kopplas till målet i fullmäktiges Policy för Piteå kommuns bostadspolitik (KF 2006-05-22) ”Skapa förutsättningar för alla att växa upp och leva i stimulerande och trygg miljö”.

c) Sid 9 i planen för bostadsförsörjning:

I samband med punkten 4.3 Översiktsplan ÖP2030 och det sista stycket bör ytterligare text tilläggas:

Översiktsplanens inriktning innebär att en stor del av den tillkommande bostadsbebyggelsen kommer att ske genomförtätning inom befintligt centrum, inom befintliga stadsdelar och i landsbygdscentra samt dito byar. Denna bostadsexpansion i redan befintliga områden måste även leda till möjligheter att tillgodose den utökade tillgången till förskolor och skolor i motsvarande områden.

d) Sid 10 i planen för bostadsförsörjning:

Det hade varit önskvärt att det även funnits med en inriktningsdel som lyfte fram vikten av att i bostadsförsörjningen även kontinuerligt göra en översyn av bostadsförsörjningens/planarbetets konsekvenser för annan kommunal service som förskolor, skolor och fritidsanläggningar.

Som ansvariga för en sådan punkt bör, utöver Samhällsbyggnadsnämnden, även Barn- och utbildningsnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden ingå.

Piteå 2022-11-22

Stefan Bengtsson
Lokalstrateg
Utbildningsförvaltningen

§117

Piteförslag - Körkort i gymnasieutbildning

22BUN39

Piteåförslag

✓ 1. Kontaktinformation

Kontaktuppgifter privatperson

Notifieringar

E-post

✓ 2. Förslag

Ange en rubrik som beskriver ditt förslag.

Körkort i gymnasieutbildning

Beskriv och motivera ditt förslag.

Att de som går omvårdnadsutbildningen på gymnasiet ska få körkort.

Idag får de som går fordonsutbildning körkort.

Jämnlikhet att även de kan erbjudas på fler linjer.

Vi har idag stora problem att få ungdomar att välja omvårdnad och stort behov av personal inom vård och omsorg. Brukare som bor runt om i hela kommunen och för att hjälpa dessa så krävs körkort. Många har inte råd att skaffa körkort och för att få ihop pengar vill de jobba inom vård och omsorg men vi behöver personal som redan har körkort för att ta sig till jobbet.

Signering

Svar på Piteåförslag

Ett förslag har inkommit till Piteå kommun gällande möjlighet för elever vid Vård- och omsorgsprogrammet i gymnasieskolan erhålla körkort inom ramen för sin utbildning. Gymnasiechef vid Strömbackaskolan svarar förslagsställaren.

Motivering till förslaget:

Idag får de som går fordonsutbildning körkort. Jämlikhet att även de kan erbjudas på fler linjer. Vi har idag stora problem att få ungdomar att välja omvårdnad och stort behov av personal inom vård och omsorg. Brukare som bor runt om i hela kommunen och för att hjälpa dessa så krävs körkort. Många har inte råd att skaffa körkort och för att få ihop pengar vill de jobba inom vård och omsorg men vi behöver personal som redan har körkort för att ta sig till jobbet.

Svar: Att vi behöver få fler elever som väljer utbildning och arbete inom vård- och omsorgsykten råder det ingen tvekan om. De tankar som framförs i förslaget är genomförda i en del andra kommuner. Det finns kommuner i Sverige, som erbjuder olika former av ekonomiskt stöd till körkort. Dels i syfte att göra utbildningen mer attraktiv, men kanske också som förslagsställaren beskriver, att höja anställningsbarheten för de blivande undersköterskorna.

De flesta kommuner som erbjuder denna lösning har också erbjudandet kopplat till ett krav, t ex att eleverna ska ha nått en gymnasieexamen, eller ha minst E i programgemensamma ämnen. Vissa kommuner erbjuder körkort som ett stipendium på ca 15 000 kronor, en del ger ett bidrag till ett startpaket och en del erbjuder teoripaketet och ett begränsat antal körlektioner.

Körkort kan ingå som en del i undervisningen på vissa nationella program och inriktningar i gymnasieskolan. Det rör sig om Fordonsprogrammets transportinriktning, Bygg och anläggning – anläggningsfordon samt Naturbruksprogrammet där traktorkort möjliggörs. I dagsläget är det elever som går transportutbildning vid Strömbackaskolan som får möjlighet att ta körkort inom ramen för sin utbildning. Det är lärarna själva som examinerar dem i och med att det finns förarprövarkompetens vid inriktningen. Om de inte skulle beredas denna möjlighet, skulle de inte vara anställningsbara när de fick sin yrkesexamen.

Riktigt så är inte fallet med undersköterskorna även om det förstås är en mycket stor fördel för anställningsbarheten om körkort finns. Sett ur det perspektivet, finns det dock fler gymnasieutbildningar som i så fall skulle vara aktuella för körkort – elektriker, rörmokare, industrirörmontörer, snickare, fordonsmekaniker etc. Den arbetsmarknaden kräver också många gånger körkort för att ta sig mellan olika jobb, eller provkörning av bilar som man reparerar. Om gymnasiet själva skulle gå in med undervisningsmedel till körkort endast för undersköterskor, anser undertecknad att vi brister i likvärdighet.

Har då körkort någon effekt på attraktiviteten för vård- och omsorgsutbildningen? För att svara på den frågan skulle det krävas en mer genomgripande analys på nationell nivå. På nära håll har vi Bodens kommun som erbjuder körkort för sina vård- och omsorgselever. Där kan

man enligt de uppgifter undertecknad fått, inte se att erbjudandet har haft betydelse för antal sökande. Det är få elever som utnyttjar möjligheten. Förra läsåret hade man i Boden fyra förstahandssökande och en antagen elev på Vård- och omsorgsprogrammet. Detta läsåret två behöriga förstahandssökande. Piteå hade detta läsåret tio behöriga förstahandssökande och idag går 16 elever i åk 1. Erbjudandet om körkort avspeglar sig alltså inte i ansökningssiffrorna.

Med hänvisning till ovanstående, föreslår undertecknad avslag på det inkomna medborgarförslaget.

Britta Dahlén
Gymnasiechef
Utbildningsförvaltningen
Tel 0911-696301
Britta.Dahlen@pitea.se

§118

**Uppföljning korttidstillsyn
enligt LSS för elever i
grundsärskola och
gymnasiesärskola**

21BUN211

Barn- och utbildningsnämnden
Piteå kommun

Uppföljning avtal korttidstillsyn enligt LSS

Barn- och utbildningsnämnden och Socialnämnden har tecknat avtal om korttidstillsyn enligt LSS¹ med avtalstid 2021-08-11 t.o.m. 2022-06-16. Utbildningsförvaltningen utför uppdraget på entreprenad åt Socialförvaltningen som finansierar verksamheten enligt överenskommet avtal. Korttidstillsyn anordnas på Rönnskolan för elever i grundskolan och på Strömbackaskolan för elever på gymnasiet.

Om inte någon av parterna säger upp avtalet, vilket ska ske skriftligen minst 6 månader innan avtalet löper ut, så förlängs avtalet per automatik med ett år i taget. Barn- och utbildningsnämnden har i sitt beslut den 10 juni 2021 angett att en uppföljning ska göras senast 2023-01-16.

Korttidsfritids Rönnskolan:

Rönnskolan anordnar korttidstillsyn samordnad med ordinarie fritidshemsverksamhet. Verksamheten fungerar mycket väl och skolan upplever att både elever och vårdnadshavare är mycket nöjda med verksamheten. Det blir kontinuitet för eleverna vid övergång från fritidshemsverksamheten till korttidstillsyn med känd personal, kända rutiner och lokaler. Förändringen innebär också färre dagliga övergångar mellan verksamheter vilket är mycket positivt.

Korttidsfritids Strömbackaskolan:

Från Strömbackaskolan har uppföljning av verksamheten gjorts dels på föräldramöten, dels via en mindre enkät, uppföljning med elever, uppföljning av aktiviteter och lov. Samtliga, både vårdnadshavare och elever är mycket nöjda och positivt inställda till den förändring som gjorts. Att fritidsverksamheten bedrivs i samma lokaler som gymnasiesärskolan och att man därmed begränsar deras transporter och minskar uppbrotten innebär en vinst på många sätt.

Första året jobbade personalen med att hitta former för övergång mellan fritids-skola-fritids. Det handlade om att tydliggöra skillnaden för eleverna mellan de olika verksamhetsformerna skola och korttidstillsyn eller "fritte" som det kallas i dagligt tal. Den fysiska inomhusmiljön gjordes om för att markera skillnaden. Verksamheten utgår från de lagstöd som finns när det gäller fritidsverksamhet för särskoleelever.

Andra året har fokus legat på genomförandeplaner, att säkerställa dokumentation av ungdomarnas utveckling även när det gäller deras lärande genom fritidsaktiviteterna. Utemiljön har också förbättrats för eleverna vid gymnasiesärskolan och fritids under hösten 2022.

---

¹ Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. 9 § punkt 7.

Ekonomisk redogörelse:

En osäkerhetsfaktor när nämnden fattade beslut om en försäljning av verksamhet från BUN till Socialförvaltningen var de ekonomiska förutsättningarna. Detta var en viktig anledning till att man ville se en uppföljning efter det att verksamheten varit igång ett tag. Med stöd av de underlag som tagits ut ur ekonomisystemet kopplat till Korttidsvistelse enligt LSS och förlängd vistelse i fritidshem har vi ställt intäkterna mot kostnaderna och kan konstatera att det råder en liten diskrepans mellan intäkter och utgifter. Strömbäckskolan uppvisar ett större underskott i förhållande till de intäkter som genereras från Socialtjänsten än Rönnskolan även om det även där finns ett litet underskott. Samtidigt finns en viss osäkerhet att få fram helt tillförlitliga uppgifter då vikarierande elevassistenter inte konterats på både grundskola och korttidsvistelse, där har ekonomer fått gå bakåt i systemen för att så nära som möjligt uppskatta personalkostnaderna. Det framkommer att personalbehoven är något större än vad som beräknades när avtalet tecknades.

I avtalet framgår att priserna ska uppdateras med aktuella belopp inför varje nytt kalenderår. Här förordar ekonomerna en förändring, att priserna uppdateras läsårsvis då det är svårt att förutse i november hur många placeringar som kommer att vara aktuella under höstterminen kommande år. Därför föreslås att ekonomerna får i uppdrag att göra en översyn av denna punkt i avtalet, samt en översyn av kostnader och intäkter så att de blir så nära överensstämmande med verkligheten som det är möjligt. Priset som faktureras Socialförvaltningen bör därför justeras för 2023.

GYMNASIESÄRSKOLA/LSS	HT21	VT22	Läsår 21/22
Totalt brukare	7	8	
Pris per brukare och termin	49 340 kr	38 049 kr	
Totala intäkter från SOC	287 817 kr	304 388 kr	592 205 kr
Kostnader			
Personalkostnader	251 294 kr	281 380 kr	532 674 kr
Övrigt	47 471 kr	31 751 kr	79 222 kr
OH-kostnader	37 694 kr	42 207 kr	79 901 kr
Totala kostnader	336 460 kr	355 338 kr	691 797 kr
Netto	-48 643 kr	-50 950 kr	-99 593 kr

GRUNDSÄRSKOLA/LSS	HT21	VT22	Läsår 21/22
Totalt brukare	6	7	
Pris per brukare och termin	60 351 kr	62 496 kr	
Totala intäkter från SOC	301 755 kr	437 469 kr	739 224 kr
Kostnader			
Personalkostnader	290 665 kr	343 265 kr	633 930 kr
Övrigt	17 938 kr	22 274 kr	40 212 kr
OH-kostnader	43 600 kr	51 490 kr	95 090 kr
Totala kostnader	352 203 kr	417 029 kr	769 232 kr
Netto	-50 448 kr	20 440 kr	-30 008 kr

Utifrån detta underlag samt att Socialförvaltningen inte anfört något som innebär att man önskar se en förändring av upplägget, förordar ansvariga för verksamheterna en fortsättning på entreprenaden, men med ett uppdrag till avdelningarna att göra en översyn av tidpunkt för prissättning.

Britta Dahlén
Gymnasiechef
Utbildningsförvaltningen
0911-696301
Britta.Dahlen@pitea.se

Elice Ökvist
Avdelningschef grundskola
Utbildningsförvaltningen
0911-696258
Elice.Okvist@pitea.se

Avtal om Korttidstillsyn enligt LSS och förlängd vistelse i fritidshem Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade 9 §

Parter Barn- och utbildningsnämnden
Box 732, 941 28 Piteå
Kontaktpersoner
Rektor Rönskolan, Sara Rönnbäck, sara.romnback@pitea.se
Rektor gymnasiesärskolan, Annika Niklasson, annika.niklasson@pitea.se

Socialnämnden
Box XX
Kontaktpersoner:
Avdelningschef Tomas Backeström, tomas.backestrom@pitea.se

Avtalstid

2021-08-11 t o m 2022-06-16.

Om någon av parterna önskar säga upp avtalet i förtid ska det ske skriftligen minst 6 månader före avtalstidens utgång. I annat fall förlängs avtalet 1 år i taget med start fr o m 2022-06-16. En avstämning och uppföljning ska genomföras innan 2023-01-16 för att beslut ska fattas om avtalets eventuella fortsättning.

Omfattning

Socialnämnden överlämnar uppgiften att bedriva korttidssyn enligt LSS och förlängd vistelse i fritidshem enligt Bilaga 1, på entreprenad till Barn- och utbildningsnämnden under överenskommen period

Huvudmannaskap

Socialnämnden behåller huvudmannaskapet för verksamheten och ansvarar för att verksamheten följer bestämmelser i aktuell lagstiftning och bestämmelser.

Myndighetsutövning

Socialnämnden behåller den myndighetsutövning som hör till biståndshandläggning i enlighet med LSS.

Ekonomisk ersättning för korttidstillsyn enligt LSS och förlängd vistelse i fritidshem

Barn- och utbildningsnämnden tillämpar självkostnadsprincipen i enlighet med Bilaga 2. Priser uppdateras med aktuella belopp inför varje nytt kalenderår. Ersättningen utgår i förskott för 6 månader i enlighet med överenskommet elevantal. Besked om elevantal ska lämnas från Socialförvaltningen till Utbildningsförvaltningen senast 1 månad innan terminsstart. Fluktuationer i elevantal om ± 1 elev under terminen regleras ej. Ett utökat antal elever om fler än 1 regleras retroaktivt.

Ändring

Eventuella ändringar sker efter överenskommelse mellan de två parterna och ska vara skriftligen för att gälla.

Detta avtal undertecknas i två likadana exemplar, varav parterna erhåller var sitt.

Piteå XXX-XX-XX

Ort, datum

Piteå XXX-XX-XX

Ort, datum

För Barn- och utbildningsnämnden

För Socialnämnden

Malin Westling
Förvaltningschef

Fredrik Sjömark
Förvaltningschef